

IZVJEŠTAJI SA PRAĆENJA SUĐENJA

03. rujna 2007. g. – čitanje optužnice, izjašnjavanje o krivnji, dokazni postupak

Izvještaj: Vlatka Jančić, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek

Postupak su još pratili Goran Miletić, promatrač Documenta-e, predstavnici OSCE-a, konzul Republike Srbije u Rijeci, novinar «Novog lista», obitelj optuženih.

Prigovori, prijedlozi i zahtjevi obrane

Obrana je prigovorila sastavu Vijeća objašnjavajući kako isto ne ispunjava pretpostavke za nastavak postupka jer nije u skladu sa Zakonom o primjeni statuta MKS-a i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava. Nakon prekida postupka u nastavku je Predsjednica Vijeća objavila da je sastav Vijeća u skladu sa zakonom.

Branitelj okrivljenika Šuputa predložio je da se tijek rasprave snimi tehničkim uređajem zbog složenosti predmeta, no Vijeće je odbilo takav prijedlog. Nadalje je obrana predložila da se obrani u smislu čl. 299. st. 4. odobri tonsko snimanje cijele rasprave i postavljanje uređaja za tonsko snimanje. Vijeće je odbilo i ovaj prijedlog obrane.

Obrana je prigovorila optužnici objašnjavajući kako sadržaj optužnice onemogućava obrani zakonito raspravljanje o optužnici i pošteno suđenje, te su zahtjevali izuzeće zamjenika Županijskog državnog odvjetnika Darka Karlovića i izuzeće Županijske državne odvjetnice u Rijeci Doris Hrast. Vijeće je prijedlog branitelja odbacilo rješenjem protiv kojeg žalba nije dopuštena.

Nadalje je obrana zatražila izdvajanje zapisnika o prepoznavanju, iznoseći razloge kako je prepoznavanje obavljeno na nezakonit način. Optužba se protivila objašnjavajući kako prijedlozi idu u pravcu opstruiranja početka glavne rasprave i zlouporabe procesnih prava obrane. Vijeće je odlučilo kako će o tom prijedlogu odlučiti tijekom glavne rasprave, te je potom obrana postavila zahtjev za izuzeće Predsjednice Vijeća, članova Vijeća i predsjednika Županijskog suda u Rijeci, smatrajući da se onemogućava fer i pošteno suđenje te da sasatav Vijeća «neprimjeren» Zakonu. Prijedlog je odbačen uz obrazloženje da se takav zahtjev može podnijeti samo prije početka glavne rasprave.

Na raspravu su pristupili svjedoci Perica Bičanić i Mile Lukač dok Nikola Nikolić, čija je dostava uredna iskazana, nije došao.

Čitanje optužnice

Zastupnik optužbe, zamjenik Županijskog državnog odvjetnika, je pročitao optužnicu.

Zauzimanje stava prema optužbi

Optuženici su izjavili da razumiju optužbu i da se ne osjećaju krivim za djelo koje im se stavlja na teret te da će obranu iznijeti na kraju dokaznog postupka.

Svjedočenje oštećenika Perice Bičanića

Svjedok je ostao kod iskaza danog 03. 01. 2007. godine danog pred istražnim sucem u Gospiću te je zamolio da mu se pročita iskaz, potom je Predsjednica vijeća pročitala iskaz svjedoka unatoč

protivljenju branitelja optuženih. Branitelji su naveli da osim pročitanog iskaza sudskom spisu prileži i službena zabilješka o obaljenom obavjesnom razgovoru djelatnika PP Korenica sa prisutnim svjedokom, održanim 24. 08. 2006. godine, da je u to vrijeme bio na snazi Zakon o krivičnom postupku koji je iznimno kod ovakvih teških kaznenih djela omogućavao okrivljeniku da predloži čitanje službene bilješke koja mu ide u prilog, te su stoga predložili da prije nastavka ispitivanja svjedoka pročita navedena službena zabilješka. Optužba se je protivila ovakvom prijedlogu, navodeći da je tadašnji Zakon o kaznenom postupku to omogućavao, ali da je postupak započeo stupanjem na snagu ZKP-a koji je i danas na snazi i koji to ne predviđa. Vijeće je donijelo rješenje te je službena zabilješka pročitana.

Zatvor u Korenici

Svjedok je zarobljen kao civil dana 23. listopada 1991. godine ispred svoje kuće u Poljaniku od strane «martičevaca». Tamo je već bio tučen. Tukli su ga kolcima, šakama, stavljali su mu «šok aparat» na glavu od kojeg je izgubio svijest do dolaska u zatvor u Korenicu. U Korenici su ga ispitivali osobe pod nadimkom «Vep» i «Prč». »Prč» ga je tukao. Kada su ga doveli u ćeliju, tamo su već bili Mile Lukač, Nikola Nikolić, Marko Luketić i svećenik Bogović. U ćeliju je dolazilo puno ljudi koji su ga tukli i batinali. Optuženik Željko Šuput, kojega je upoznao nakon 10 ili 15 dana boravka, je po njemu pljuvao i psihički ga maltretirao, a dolazio je i optuženik Panić zajedno s drugima. Optuženika Panića poznavao je samo po prezimenu. Tko ga je udarao od njih, ne može reći. Misli, da ga optuženici nisu tukli. Nije video da li ga optuženici tuku. Ljudi koji su bili zaduženi za njih davali su drugima da ulaze i da ih tuku u ćeliji i na dvorištu. Slomljeni su mu prsti i jedne i druge ruke, zglob desne ruke, jedanaesti i dvanaesti pršljen, te je zbog toga bio nepokretan mjesec dana, no liječničku pomoć nije dobivao. Nepoznata osoba iz interventne policije, mu je gurala šmrk u usta sa ledenom vodom. Prste na lijevoj ruci i dio šake mu je polomila također nepoznata osoba i to električnim kabelom. Ne sjeća se da li mu je Nikola Nikolić rekao da su ga tukli optuženici.

Mokrili su u ćeliji, a na veliku nuždu išao je svakih 7-10 dana i tada bi dobivao batina. Nije smio gledati osobu koja ga tuče, ali misli da su optuženi bili obučeni u maskirne uniforme plave boje i bili su naoružani dugim oružjem. Bili su vođeni na prisilne radove iza zgrade Općine gdje ih je čuvaо optuženik Šuput sa još nekoliko stražara. Cjepao je drva sa Draženom Rendučićem i Milom Lukačem, a misli da je bio i Drako Holjevac. Opt. Šuput je govorio da ih neće ubiti, ali će pucati po zidu pa će biti rikošet, ako koga zrno pogodi, nitko neće odgovarati. No nije to učinio. Ne sjeća se da li su tada djeca mokrila po nekome. Svjedok je popravljao automobile, a optuženik Šuput se znao ljutiti ako s automobilom nešto nije bilo u redu, pa i pljuniti. Tamo je znao vidjeti i optuženika Panića. Nije bio tučen lancima. Kasnije je bio u zatvoru u Kninu, ali najgore mu je bilo u Korenici.

Rekao je kako je od zadobivenih ozljeda liječen osamnaest mjeseci u bolnici, te da je psihički i fizički bio pod stresom. Utvrđen mu je invaliditet od 80 %, a nakon liječenja invaliditet od 60%.

Svjedok iskazuje da je na prepoznavanju optuženika 21. 12. 2006. godine u prostoriji je bio prisutan samo tehničar. Sutkinja nije bila prisutna.

Na kraju svjedočenja svjedok je zbog uzbudenosti zatražio hitnu pomoć.

Prigovor optuženika

Optuženici su prigovorili na iskaz svjedoka, a optuženik Šuput i na dio koji se odnosi na njega smatrajući ga neistinitim, tj. da ga je svjedok zamijenio sa drugom osobom i da je svjedočenje posljedica pogreške.

Prigovor na vođenje zapisnika i otakaz punomoći branitelja

Izabrani branitelj Miloš Markiš prigovorio je načinu vođenja zapisnika, a posebno što se zapisnik vodi na način da se u opisu događaja iskaz svjedoka piše na način da se imenuju optuženici, a da prije toga svjedok nije prepoznao optuženike. Izabrani branitelji, odvjetnik Miloš Markiš i odvjetnik Đuro Vučinić su otkazali punomoć optuženicima smatrajući kako se optuženicima krše prava, da ih se onemogućava u obrani pa da stoga ne žele sudjelovati u takovom načinu vođenja suđenja.

04. rujna 2007. godine – dokazni postupak

Izvještaj: Vlatka Jančić, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek

Postupak su pratili i Goran Miletić, promatrač Documenta-e, Vlatka Jančić, promatračica Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, predstavnici OSCE-a, konzul Republike Srbije u Rijeci, obitelj optuženih.

Na početku glavne rasprave utvrđeno je da su na raspravu pristupili svjedoci Dražen Rendulić, Darko Holjevac, Ranko Luketić i Marijan Luketić dok Aldo Ivančić, za kojeg je dostava bila uredna, nije došao.

Obrazloženje za otkaz punomoći branitelja

Odvjetnik Miloš Markiš i odvjetnik Đuro Vučinić, izabrani branitelji optuženika su otkazali punomoć svojim branjenicima. Otkaz punomoći obrazložili su sljedećim: da sastav Vijeća nije u skladu sa Zakonom; da je izdvajanje zapisnika o prepoznavanju iz spisa ključno za nastavak obrane; kako je prijedlog da se tijek glavne rasprave snimi tehničkim uredajem odbijen, te da su time optuženici stavljeni u neravnopravan položaj, da se ne zna da li je svjedok Bičanić prepoznao optuženike jer mu Vijeće tijekom rasprave nije postavilo to pitanje, pa je svjedok Bičanić saslušan kao da je optuženike prepoznao čime se presumira da su optuženici počinili kazneno djelo, a da nisu prepoznati, te da na prepoznavanju 21. 12. 2006. godine svjedok Nikola Nikolić nije prepoznao optuženike, da bi 03. 01. 2007. godine pred istražnim sucem izjavio da je optuženik Željko Šuput učinio»ovo ili ono». Pa su branitelji zbog nemogućnosti pružanja adekvatne pravne pomoći na koju optuženici imaju pravo, otkazali punomoć u zastupanju.

Branitelji po službenoj dužnosti

Predsjednica Vijeća uputila je optuženike na pravo na izbor branitelja, ili će im biti postavljen branitelj po službenoj dužnosti. Optuženici su se izjasnili da nemaju novca za izabranog branitelja te su predložili da im se postave branitelji po službenoj dužnosti.

Vijeće je donijelo rješenje kako se glavna rasprava odgađa, s obzirom da postoje procesne smetnje za daljnji nastavak postupka, a da će sljedeća biti zakazana pisanim putem.

22. listopad 2007. godine – nastavak dokaznog postupaka

Postupak su pratili Vlatka Jančić, promatračica Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek i predstavnici OSCE-a iz Zadara.

Optuženicima su postavljeni branitelji po službenoj dužnosti :

- Dragan Smolić-Ročak, odvjetnik iz Rijeke, za opt. Milana Panića,
- Goran Crnković, odvjetnik iz Rijeke, za opt. Željka Šuputa.

Rasprava je odgođena za dane 10. - 14. prosinca 2007. godine jer dostava poziva odvjetniku Goranu Crnkoviću nije uredno obavljena.

10. prosinac 2007. godine – nastavak dokaznog postupaka

Postupak su pratili Vlatka Jančić, promatračica Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, predstavnici OSCE-a iz Zadara, obitelj optuženika i novinari.

Glavna rasprava nije održana jer se predmetni sudski spis nalazi na Vrhovnom суду Republike Hrvatske povodom žalbe optuženog Šuputa na rješenje o produljenju pritvora, uložene 31. listopada 2007. godine.

Stoga su zakazana ročišta odgođena, a slijedeća su zakazana za dane **08. - 11. siječnja 2008. godine.**

08. 01. 2008. godine – rasprava započela iznova, čitanje optužnice, izjašnjavanje o krivnji, dokazni postupak

Izveštava: Vlatka Jančić, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek

Raspravu su pratili i predstavnici OSCE-a, obitelj optuženih i novinarka «Novog lista».

Nakon što je predsjednica Vijeća objavila sastav Vijeća, odvjetnik Miloš Markiš predao je u sudski spis punomoć od 08. 01. 2008. godine, potpisano od strane I.-optuženoga Željka Šuputa.

Zapažanje

Odvjetnik Miloš Markiš bio je izabrani branitelj I. - opt. Željka Šuputa, ali je na ročištu 03. i 04. 09. 2007. godine otkazao punomoć u zastupanju. Sud je imenovao odvjetnika Gorana Crnkovića za branitelja po službenoj dužnosti. Na današnjoj raspravi Sud nije donio rješenje o razrješenju branitelja po službenoj dužnosti, tako sada I.- optuženika uz branitelja po službenoj dužnosti brani i izabrani branitelj.

Članak 67. st.1. ZKP-a glasi: «Umjesto postavljenog branitelja okrivljenik može sam uzeti drugog branitelja. U tom slučaju postavljenom branitelju prestaju prava i dužnosti u postupku, osim ako je na glavnoj raspravi očito da je okrivljenik uzeo drugog branitelja radi odgovlačenja postupka. O razrješenju sud će donijeti posebno rješenje». Dakle, prava i dužnosti postavljenog branitelja po službenoj dužnosti iznimno ne prestaju u slučaju ako je očito da je na glavnoj raspravi optuženik uzeo drugog branitelja radi odgovlačenja postupka. Predpostavljam da će Sud razriješiti postavljenog branitelja po službenoj dužnosti, odvjetnika Crnkovića, tek kad ocjeni da izabrani branitelj može preuzeti obranu bez štete za optuženika.

Raspravi su pristupili svi pozvani svjedoci i to: Aldo Ivančić, Ranko Luketić, Marijan Luketić, Ivica Luketić, Mirko Luketić i Marko Luketić.

Glavna rasprava započela je iznova jer je od posljednjeg održanog ročišta prošlo više od dva mjeseca.

Čitanje optužnice i izjašnjavanje o krivnji

Nakon što je Zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Rijeci Darko Karlović pročitao optužnicu, oba optuženika su se izjasnila da su razumjeli optužnicu, da se ne smatraju krivim, te da će svoju obranu iznijeti na kraju dokaznog postupka.

Prijedlozi obrane

Branitelj Markiš je predložio da se tijek rasprave snima, da se temeljem čl. 78 Zakona o kaznenom postupku izdvoje zapisnici o prepoznavanju iz istrage, te je napomenuo da je podnesena tužba I. - opt. Šuputa protiv Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava u Strasbourgu (br. 49905/07), a u svezi dosadašnjeg tijeka ovog postupka. Zatražio je da Vijeće doneše posebno pisano rješenje o svim prijedozima obrane koje je Vijeće odbilo kako bi Europski sud za ljudska prava te odluke mogao preispitati. Branitelj Crnković se pridružio prijedozima.

Zamjenik ŽDO-a protivio se prijedozima obrane objašnjavajući kako su rasprave u ovom postupku od početka javne te da Predsjednica Vijeća dozvoljava strankama da svojim riječima iznesu navode direktno u zapisnik. U svezi prijedloga o izdvajajanju zapisnika o prepoznavanju rekao je kako je prepoznavanje optuženika u istrazi obavljen u skladu sa zakonom.

Rješenje Vijeća

Vijeće je odbilo prijedlog obrane za snimanje rasprave, a o prijedlogu za izdvajanje zapisnika o prepoznavanju odlučit će tijekom glavne rasprave. O trećem prijedlogu, da Vijeće doneše posebno pisano rješenje o svim prijedozima obrane koje je Vijeće odbilo, Vijeće nije odlučilo.

Zapažanje

U zapisnicima su navedena sva rješenja koje je Vijeće donijelo te je zahtjev obrane da Vijeće doneše posebno rješenje o svim prijedozima obrane koje je odbilo neuobičajen zahtjev.

Svjedočenje Alda Ivančića

Predsjednica Vijeća pročitala je zapisnik iskaza svjedoka od 17. 01. 2007. godine sačinjen pred istražnim sudcem. Tada je svjedok rekao kako je bio zarobljen 10. 12. 1991. godine u mjestu Čanak. Bio je zapovjednik saniteta 128. brigade. S njim su bili zarobljeni i neki doktori iz saniteta, a zarobili su ih pripadnici bivše JNA. Prvo su ih doveli u Udbinu u stanicu tadašnje milicije, a zatim u Korenicu. Bili su zatvoreni u garažama milicije, u prostoriji je znalo boraviti od deset do dvanaest ljudi. Nekad su ih tukli, a nekad nisu. Niti jedan od okrivljenih ih nije tukao, jer da jesu zapamtio bi njihova lica. U ćeliji ga je tukao neki Bogojević ili Borojević. Nije video da vani nekoga tuku. Vani je znao vidjeti Šuputa koji se korektno ponašao, misli da je bio u uniformi. Nikolu Nikolića, Milu Lukača i Pericu Bičanića je upoznao tijekom boravka u Korenici, zna da su bili tučeni, ali ne zna tko ih je tukao, jer je bilo bolje ne gledati. Bio je izvođen na radove, ali nije bilo velikih fizičkih nasrtaja, prijetnji da će ih ubiti i da nikad neće doći kući. I civili su ih znali verbalno i fizički zlostavljati. U Korenici je bilo i osoba koje su bile spremne zaštитiti ih, ali nije siguran da su to bili okrivljenici. Pozvan da pogleda okrivljenike, svjedok je odgovorio da ga oni nisu tukli i da nije video da okrivljenici tuku druge zarobljenike. Nakon boravka u zatvoru u Korenici premješten je u Knin gdje je boravio oko mjesec dana. Nakon pročitanog iskaza, svjedok je u cijelosti ostao kod istog.

Na pitanja Zamjenika ŽDO-a svjedok je odgovorio da je na Nikoli Nikoliću, Perici Bičaniću i Mili Lukaču od ozljeda primjetio samo masnice na licu te da se ne sjeća da li se itko tužio na prijelome prstiju ili podlaktične kosti.

Na pitanja branitelja svjedok je rekao da je istovremeno s njim zarobljeno još desetak ljudi i da su bili obućeni u neke uniforme, ali da to nisu bile prave uniforme. Zarobljeni su svi pripadnici saniteta, ukupno 5-orka, njegov zapovjednik Franjo Matošić, jedan vojnik i nekoliko civila. Čim su ga zarobili dobio je status zarobljenika i tijekom boravka u zatvorima više puta su ga ispitivali časnici bivše JNA. U zgradama milicijske stanice u Korenici je bilo 6, ili 7, ćelija iznad kojih su se nalazile prostorije koje je koristila tadašnja milicija. Službu stražarenja obavljali su milicajci, a nije mu poznato da li je postojao upravitelj zatvora. On ga nije vio. Nije mu poznato kojoj je formaciji pripadao Bogojević, ili Borojević, koji je tukao i druge, ali njega (svjedoka) najviše. U ćelije su znali ulaziti i civili i zlostavlјati zarobljenike. On osobno je bio tučen u ćeliji i na hodniku. Tukli su ga nogama obuvenim u vojničke čizme te rukama po glavi i licu. Nije siguran, ali je sklon vjerovati da prilikom batinjanja optuženici nisu bili prisutni. Nije bio podvrgavan elektrošokovima, za ostale zarobljenike nema saznanja o tome. Osobe koje su ih tukle bilo je bolje ne gledati, jer bi ih gledanjem mogli provocirati. U ćeliji je bio s Čargonjom, Nikolićem, Bičanićem, Lukačem, te sa još nekim osobama, oko mjesec, ili mjesec i pol, dana. Tada mu imenovani nisu navodili imena osoba koje su ih tukle, a od njega nitko nije tražio liječničku intervenciju. Sastav zatvorenika se mijenjao, nekad ih je bilo više, a nekad manje. Na razgovore u prostorije iznad garaže pozivali su ga stražari, pripadnici milicije, i tada ga nisu tukli. Ne sjeća se imena stražara. Ne sjeća se II. -opt. (pokazuje Panića), ali se sjeća da ga je I.-opt. (pokazuje Šuputa) pozvao na razgovor i da ga nikad nije niti fizički, niti psihički, zlostavljaо. Više od četiri puta bio je prisutan kada su Nikolić, Bičanić, Lukač i Rendulić bili tučeni, no optuženici tada nisu bili prisutni. Sjeća se kako je jednom prilikom stradao njihov čovjek, pa su od njega tražili da zaustavi krvarenje, što je i učinio. Nakon jednog, do dva, mjeseca čovjek kojemu je zaustavio krvarenje ga je potražio i u znak zahvalnosti počastio je njega i ostale u ćeliji pladnjom janjetine. Ponekad, dok su vani obavljali radove, stražari su ih znali pozvati na ručak. Nije mu poznato da li se u blizini nalazila školska zgrada. Ni od koga, pa niti od zarobljenika, nije čuo da su po njima mokrila djeca. Ne sjeća se od koga je čuo da su neke zarobljenike poljevali vodom pri niskoj temperaturi, no njemu se to nije dogodilo. Ćelija u kojoj su boravili nije bila grijana, ležajevi su bili od dasaka, nisu imali dovoljno vode, a hranu su dobivali jednom dnevno. WC je bio na kraju hodnika i smjeli su ići tamo jednom dnevno. Bilo je zarobljenika kojima je bilo zabranjeno ići na WC, a bilo je i onih koji su prilikom odlaska na WC bili tučeni, jer je bilo ograničeno vremensko trajanje boravka u WC-u. U Korenici je bio ukupno dva i pol, do tri, mjeseca, a nakon Korenice premešten je u Knin gdje je bio 15, do 20, dana. U Kninu nije bio tučen. Od batina je zadobio preponsku kilu i posljedice koje je osjećao na bubrezima. 60%-tni je invalid.

Na pitanja I. -optuženog svjedok je rekao da nije razlikovao izgled uniforme policajaca i pripadnika formacije kojoj je pripadao I. -optuženik, te da je odnos I. -optuženog prema njemu bio korektan.

II. -opt. nije imao pitanja za svjedoka, niti primjedbi na njegov iskaz.

Svjedočenje Ranka Luketića

Predsjednica Vijeća pročitala je iskaz koji je svjedok dao pred istražnim sucem 17. 01. 2007. godine. *Ijavio je da su ga 06. 11. 1991. godine zarobili «martičevci».. S njim bili zarobljeni i Ivica i Mirko Luketić, a zatim su odvedeni u zatvor u Korenici. Ondje ga je dočekao Šuput Nedо, tukao ga je kolcem i tada mu je prebio rebro. U ćeliji je bio s Marijanom, Mirkom i Ivicom Luketićem. Milicija je znala noću puštati civile da ih tuku. Okrivljenike nije poznavao od ranije. Pericu Bičanića ne poznaje i nije ga vio u zatvoru u Korenici. Za jelo su dobivali kruh sa*

paštetom koji su im bacali na pod. U Korenici je bio 6, ili 7, dana, a potom je premješten u Željave.

Svjedok je u cijelosti ostao kod pročitanoga iskaza.

Na pitanja Zamjenika ŽDO-a svjedok je rekao da prilikom uhićenja nitko od zarobljenih nije bio uniformiran. Bio je tučen skoro svaki dan, nisu ga uvijek tukle iste osobe, a tijekom noći su znale dolaziti i pijane osobe koje su ih tukle. Sjeća se kako su njega i Ivicu Luketića poljevali vodom na dvorištu te im gurali crijevo u usta. Kada je pao u nesvijest naređeno je Ivici i Mirku Luketiću da ga odnesu u ćeliju. Izjavio je da mu je jedino poznato da je Švijuk bio mlađa osoba, ali da nije znao na koga se taj nadimak točno odnosio. Nije mu poznato je li u Korenici netko preminuo od posljedica batinjanja.

Na pitanja branitelja rekao je da je uhvaćen u svojoj kući od Miroslava Šuputa, zvanog "Miki", i jedne njemu nepoznate osobe. Ostali «martičevci», te pripadnici bivše JNA, bili su u drugim kućama. Prvo su odvezeni na Plitvice, gdje su ispitivani, a potom u Korenicu. Ondje je bio zatvor u kojem je bilo više ćelija. U ćelije su ulazili i civilni i tukli ih, a stražari su ih tukli kundakom puške. Švijuk je bio mlad dečko, ne može se sjetiti da li ga je on tukao, ali misli da jest. Nije mu poznat vozač autobusa nadimkom Švijuk, ali je čuo za njega. Pozvan da pogleda optuženike, svjedok je rekao kako ne može reći da ih je vidio u zatvoru u Korenici i da nije od drugih zatvorenika čuo da su ih optuženici tukli. Znali su mu prijetiti i govoriti da je ustaša. U zatvoru su bili gladni, ali su imali dovoljno vode. Nije bio podvrgnut elektrošokovima i nije čuo od ostalih Luketića da su bili podvrgnuti elektrošokovima. Prilikom odlaska na WC stražari su ga znali tući. Nije mu poznato kakvu je funkciju obavljao Neđo Šuput, zvani Neđika, kojeg i danas vidi. Imenovani nije bio u uniformi kada ga je tukao. Sjeća se da ga je tukao i Svetozar Karan koji je bio u uniformi. Čuo je da je on osuden. Miroslava Šuputa ne vidi. Žao mu je što nije na sudu da odgovara za svoja zlodjela. Nije čuo niti od jednog zatvorenika da su djeca po njima mokrila. Nakon Željave odveden je u Manjaču, a zatim u Staru Gradišku.

Svjedočenje Marijana Luketića

Predsjednica Vijeća pročitala je iskaz koji je svjedok dao pred istražnim sucem 17. 01. 2007. godine u Gospiću. *Tada je rekao da je uhićen 06. 11. 1991. godine kod kuće od više osoba u šarenim i vojnim uniformama. S njim su uhićeni Ivica, Mirko i Ranko Luketić. Prvo su odvedeni u Plitvice, pa zatim u Korenicu. Tamo su ih tukli i kablovima, a video je Šuput Nedjeljka. Karan mu je iščašio koljena. Ne zna je li među osobama u Korenici video okrivljenike. Tukla ga je jedna osoba za koju ne zna kako se zove. U Korenici je prenoćio jednu noć, te je potom odveden u Knin. Svjedok je u cijelosti ostao kod navedenoga iskaza.*

Na pitanja branitelja Markiša, svjedok je odgovorio da prilikom uhićenja nije bio u uniformi, da su od njega tražili oružje, ali ga nije imao, rekli su mu da mora poći s njima i bili su naoružani automatskim puškama. U zatvoru u Korenici je bio sa Luketićima. Pozvan da se okrene, i upitan da li prepoznaće optuženike, svjedok je rekao da ih nije video u Korenici. Nije čuo ni za koga po nadimku Švijuk. U Kninu je bio do 28. 01. 1992. Tamo su mu sudili na «Krajinskom sudu», bio je optužen da je na Kornatskom mostu silovao 10 srpskih žena, ali je oslobođen, i tada je vlakom otišao za Zagreb. Ozljede je dobio i u Korenici i u Kninu. 45% je invalid.

Na iskaz svjedoka nitko nije imao primjedbi.

Svjedočenje Ivice Luketića

Kod istražnog suca u Gospiću dana 17. siječnja 2007. godine *svjedok je iskazao kako je zarobljen sa Markom i Marijanom Luketićem te Stričevićem. Nije bio u uniformi. Prvo su odvedeni u Plitvice, a zatim u Korenicu. Pri dolasku u Korenicu stvoren je kordon ljudi koji su ga tukli toljagama. Ne može reći da su ga okrivljenici tukli, niti da su dolazili u ćelije, ne zna tko ih je tukao, jer ih nije mogao vidjeti. Vidio je Bičanića, Nikolića i Krizmanića. Isti su bili pretučeni. U Korenici je bio 3, 4, ili 5, dana. Tada ga nisu izvodili van, a kasnije je premješten u Žegar. Nitko im nije pružao medicinsku pomoć. Polomili su mu zube, rebra i uništili nokte.*

Svjedok je u cijelosti ostao kod ovoga iskaza.

Na pitanja Zamjenika ŽDO-a svjedok je rekao da je u Korenici svakodnevno po nekoliko puta tučen nogama i rukama, kundacima puške, te da mu je na glavu stavljana naprava za tjeranje stoke koja se sastoji od induktivne struje. Bio je batinan do nesvjesti. Optuženici ga nisu tukli, niti ih je video u zatvoru.

Na pitanja branitelja Markiša svjedok je izjavio da se ne sjeća koje je ozljede zadobio u Korenici, a koje u Žegaru, Manjači i u Staroj Gradiški. Bio je razmjenjen 12. 12. 1991. godine. Tek u Zagrebu javio se liječniku te su mu dijagnosticirani prijelomi.

Svjedočenje Mirka Luketića

Predsjednica Vijeća pročitala je iskaz svjedoka koji je dao pred istražnim sucem 17. 01. 2007. godine. *Tada je rekao kako je 06. 11. 1991. godine zarobljen sa Rankom, Ivicom i Marijanom Luketićem. Prilikom dolaska u Korenicu dočekao ih je kordon ljudi i tada je bio tučen. U ćeliji je bio s pet muškaraca. Ne poznaje okrivljenike od ranije i ne može reći da ih je video u zatvoru u Korenici. Dolazilo ih je tući više osoba i nije ih mogao dobro vidjeti, ali bi neke mogao prepoznati da ih vidi. Iz ćelije ga nisu izvodili van, a tukli su ih i civili i uniformirani. Slomljena su mu rebra, vilica, nosna kost, a mučen je i elektrošokovima.*

Na pitanja Zamjenika ŽDO svjedok je odgovorio, da prilikom zarobljavanja nije bio u uniformi i nije imao oružje. Bio je tučen na dvorištu, u hodniku i u ćeliji. Sjeća se, zatvorenik Ranko Luketić je tražio vode pa su mu šmrk stavili u usta, nakon čega se onesvijestio, pa su ga on i brat odnijeli do ćelije. Njega, Ivicu i Ranka Luketića poljevali su u dvorištu hladnom vodom, pri temperaturi ispod nule.

Na pitanja branitelja Markiša svjedok je odgovorio kako su mu u Korenici slomili 4 rebra, vilicu, te da i danas ima vidljiv ožiljak na ćelu od cijevi puške. Utvrđene su mu ozljede tek u Zagrebu. 40 %-tni je invalid. U Željavi je bio 9 dana pod nadzorom vojske, pa u Manjači, a na kraju u Staroj Gradiški. Svugdje je dobivao batina.

Drugi branitelji nisu imali pitanja.

Na pitanja Predsjednice Vijeća rekao je da je u Korenici boravio četiri dana i tri noći. U ćeliji je bio s Ivicom, Rankom i Marijanom Luketićem i još nekim starijim čovjekom. Spavali su na daskama. Tukli su ih kundacima. Neđo Šuput ga je tukao kolcem. "Prco" mu je slomio rebra. Nisu ih tukli lancima. Sve u ćeliji su tukli. Stražari su im bacali hrancu, ali nije mogao jesti, jer su mu bili polomljeni zubi. Niti od jednog zatvorenika nije čuo da su djeca mokrila po njima. Pozvan da se okrene prema optuženicima, te upitan da li ih se sjeća, svjedok je odgovorio da ne može reći da ih je video i da ih se ne sjeća, te da oni koji su ga tukli izgledaju drugačije.

Svjedočenje Marka Luketića

Predsjednica Vijeća pročitala je iskaz koji je dao pred istražnim sucem 17. 01. 2007. godine. *Izjavio je da je zarobljen 18. 10. 1991. godine na Koranskom mostu. Zarobio ga je Miki Šuput i odveo u Korenicu. Tamo su ga odmah ispitivali. Okriviljenike nije video u Korenici, ali misli da mu je okr. Panić donio jednom prilikom vode kad je imao upalu crijeva. Sin Nikola mu je rekao da ga je u Korenici mučio Švijuk, no nije pojašnjavao o kojem se Švijuku radi. U ćeliji je bilo deset muškaraca, a među njima su bili Igor Dizdarević, Mile Lukač i Krizmanić. Ondje se htio objesiti, ali ga je spriječio drugi zatvorenik. Polomljena su mu rebra i zubi.*

Ostao je kod iskaza i dodao je da pri uhićenju na Koranskom mostu nije bio u uniformi, i nije bio naoružan, ali je bio član hrvatskih postrojbi. Naveo je da mu je najtežu povredu zadao poznanik Rade, zvan "Čado", na hodniku, te da su tada s njim bile još dvije uniformirane osobe. Pitali su ga da li je silovao neke žene, a imenovani ga je kundakom udario u glavu, te je od tog udarca pao u komu. Kad je došao k sebi tražio je vode, vodu mu je donio mladi crnomanjast dječak, ali mu nije poznato da li je to bio opt. Panić. Nije siguran da li se osoba koja ga je mučila strujom preziva Kovačević. Njega i Pericu Bičanića tukle su tri unoformirane osobe dok su vani čistili lišće. Osobe koje su ih čuvale imale su rezervnu policijsku uniformu. Nije čuo da su stražari dovodili djecu da mokre po zatvorenicima.

Na pitanja branitelja II. - opt. svjedok je rekao da u zatvoru u Korenici nije čuo za optuženike Panića i Šputa, da ih je prvi puta video na televiziji kada su uhićeni. Okrenuo se je prema II.-opt. i rekao da ne zna je li to osoba koja mu je donijela vodu.

09. 01. 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Raspravu su pratili i predstavnici OSCE-a, obitelji optuženih i novinarka «Novog lista».

Na raspravu su pristupili svjedoci Milan Pavlić, Jure Smolčić i Živko Matovina. Svjedok Ante Pleš uredno je primio poziv, ali nije opravdao nedolazak. Svjedok Juraj Matovina opravdao je svoj nedolazak prije početka glavne rasprave.

Prije početka glavne rasprave branitelj Markiš predao je Predsjednici Vijeća prigovor u pisanoj formi na vođenje rasprave.

Svjedočenje Milana Pavlića

Predsjednica Vijeća pročitala je iskaz koji je svjedok dao pred istaražnim sucem u Gospicu 18. 01. 2007. godine. *Tada je rekao da je zarobljen 10. listopada 1991. godine od susjeda koji su ga odveli u tadašnju miliciju u Korenicu. Od prvog dana su ga tukli i batinali. U ćeliji ih je bilo po 15-orica. Bio je s Bogovićem, Krizmanićem, Milanom Lukačem i osobom imena Marko. Poljevali su ih hladnom vodom na dvorištu. Misli da su ih dolazili tući i optuženici, ali ne može sa sigurnošću tvrditi. Nakon što ih je pogledao izjavio je da mu se čini da su ga tukli. U Korenici je boravio 18 dana, a potom je odveden u Manjaču.*

Na pitanja Zamjenika ŽDO-a svjedok je rekao da prilikom zarobljavanja nije imao uniformu, ni oružje, te da su po njemu i svećeniku Bogoviću poljevali vodu. Osobe koje su ga tukle mjenjale su se i dobivao je batina svih 18 dana boravka u Korenici. Sjeća se kako su ga jednom prilikom odveli na kat i tamo su ga rezali po vratu, šakama i nogama, te mu je komandir zapovjedao da skuplja krv u kantu. Dvanaestoricu zarobljenika su rezali i to dvojicu po dvojicu.

Na pitanje da li su ga optuženici tukli, odgovorio je: "Izgleda da jesu" (*okrenuo se i pogledao samo II.- opt. Panića*).

Na pitanja branitelja izjavio je da je znao oca osobe koja ih je tukla, zvali su ga Švijukalo i vozio je djecu u školu. Svećenika Bogovića nisu rezali, ali jesu Krizmanić i Milu Lukača. Pozvan da pojasni odgovor kako «izgleda da su ga optuženici tukli u zatvoru», rekao je kako je "siguran" da su bili u Korenici i "čini mu se". Pozvan da pojasni odgovor, svjedok je odgovorio da su sva tri odgovora točna, ali da je ipak prošlo 15 godina i da čovjek u 15 godina može narasti 15 centimetara. Vidio je optuženike kad su ulazili u sudnicu. Na pitanje na temelju čega bi prepoznao optuženike kao osobe za koje mu se čini da su bile u zatvoru, ili mu izgleda da su bile u zatvoru, odgovara da, s obzirom na to da su se mijenjale, osobe koje su ih tukle ne može prepoznati, možda su ga optuženici gledali dok su ga tukli. Na pitanje, kako optuženike prepoznaće, rekao je da ih prepoznaće po tijelu, ovakvo kakvo imaju. Kada je bio ispitivan u Sudu u Gospiću, tada su bili prisutni i optuženici, vidio je da su optuženici bili dovedeni u lisicama i tada je pomislio da su to osobe koje su ga tukle. Nikola Nikolić je bio u ćeliji do njega i on je tamo preminuo.

Zapažanje

Nakon što je svjedok rekao da je Nikola Nikolić preminuo u zatvoru u Korenici (pozvan za svjedoka u ovom kaznenom postupku, prebivalište u Rijeci) predsjednica Vijeća nije više imala pitanja za svjedoka.

Svjedočenje Jure Smolčića

Pročitan je iskaz koji je svjedok iznio kod istražnog suca 18. 01. 2007. godine. *Tada je rekao da ga je zarobila bivša JNA 20. 11. 1991. godine u Dabru te ga je odvela u Korenicu. Zarobljeno je sedam osoba. Tukli su ih i civili i vojnici s ratišta. Sad, a kada pogleda okrivljenike, ne sjeća ih se, jer je ipak prošlo 15 godina. U ćeliji bi ih odmah tukli. Tamo je bio polumrak. Ima psihičke probleme. Noću su ih izvodili u krug ispred ćelija i tada su ih tukli. Vani je ponekad prao aute, no, tada nije video okrivljenike.*

U potpunosti je ostao kod iskaza.

Na pitanja stranaka svjedok je izjavio da u trenutku kada je zarobljen nije bio u uniformi i nije imao oružje, a uhitile su ga na cesti, nedaleko njegove kuće, osobe u uniformama JNA. U Korenici je bio 20 dana, a u Kninu 2 mjeseca. Nakon toga je razmijenjen. Ne poznaje Pericu Bičanića, Dražena Rendulića, ni Ivicu i Mirka Luketića. Tukli su ga po cijelom tijelu, a po leđima su ga udarali lancima i drvenom letvom. Hrana im je donošena jednom dnevno. Nitko ih nije sprječavao da idu na WC i nisu ga poljevali vodom.

Zapažanje: *ni od koga nije traženo da se svjedok okrene i prepozna optuženike.*

Svjedočenje Živka Matovine

Svjedok je kod istražnog suca u Gospiću rekao da je zarobljen 08. 11. 1991. godine u svojoj kući u selu Poljanik. Zapovjednik Predrag Grbić doveo ga je u zatvor u Korenicu. Taj zatvor je bio mučilište. Bilo mu je strašno, bio je tučen lancima. Okrivljenike nije video. Prepoznao bi one koji su ga tukli. U Kninu mu je bilo lakše što se tiče batina. 60 %-tni je invalid. Pomogao mu je samo dragi Bog da preživi.

Ostao je u cijelosti kod navedenoga iskaza.

Izjavio je da je u Korenici bio do 18. 12. 1991. godine, tj. 40 dana. Prilikom uhićenja nije bio u uniformi. Bio je pripadnik rezervne policije. Pozvan da pogleda optuženike, rekao je kako ih nikada nije vidio. Predao je na uvid Predsjednici Vijeća popis osoba koje su ga tukle u Kninu, među njima su i 2 osobe iz Rijeke, te medicinsku dokumentaciju, napominjujući da se liječio na odjelu psihijatrije, te da ima psihičke, duševne i tjelesne smetnje.

10. 01. 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Raspravu su pratile i predstavnici OSCE-a iz Zadra, obitelji optuženih i novinarka «Novog lista».

Na raspravu su pristupili svjedoci Mile Lukač, Dražen Rendulić i Darko Holjevac.

Svjedok Nikola Nikolić nije pristupio raspravi, iako je prema prema dostavnici uredno pozvan.

Kaznena prijava

Branitelj I.- opt. Miloš Mrkiš je izjavio da je optuženik Željko Šuput podnio Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske 05. 10. 2007. godine kaznenu prijavu protiv Nikole Nikolića zbog kaznenog djela iz čl. 303. st. 1. i 3. Kaznenog zakona (KZ) - Davanja lažnog iskaza, te Matilde Rukavine, sutkinje Županijskog suda u Gospicu i Pavla Rukavine, Županijskog državnog odvjetnika u Gospicu, da su počinili kaznena djela iz čl. 303. vezano uz čl. 37. KZ – Davanje lažnog iskaza i 337. st. 1., 2. i 4., KZ – Zlouporaba položaja i ovlasti, i to protiv Nikole Nikolića, kao pozvanoga svjedoka u predmetu Županijskog suda u Gospicu, poslovni broj: Kio 36/06, koji se vodio protiv okr. Željka Šuputa i Milana Panića, a protiv Matilde Rukavine kao osoba koja je provodila istragu i protiv Pavla Rukavine kao državnoga odvjetnika, jer su, nakon što je Nikola Nikolić izjavio da ne poznaje Željka Šuputa i Milana Panića, nastavili njegovo saslušavanje iako za to nije bilo potrebe zbog prethodnog neprepoznavanja okrivljenika, a jedini očiti razlog pozivanja na saslušanje bilo je ostvarenje nagovora na neistinito iskazivanje, te da su Nikola Nikolić, Mile Lukač, Perica Bičanić počinili kazneno djelo iz čl. 303. st. 1. i 4. KZ – Davanje lažnog iskaza, te kazneno djelo iz čl. 302. KZ - Lažno prijavljivanje kaznenog djela, jer postoji osnovana sumnja da su lažno prijavili Milorada Žigića kao počinitelja kaznenog djela iz čl. 122. OKZRH u kaznenom predmetu koji je vođen na Županijskom sudu u Gospicu, poslovni broj Kio-36/06, a da su Županijski državni odvjetnik Pavo Rukavina, djelatnik PP Korenica Goran Jurković i načelnik PP Korenica Stjepan Sablić, počinili kazneno djelo iz čl. 337. st. 1. i 2. KZ – Zlouporaba položaja i ovlasti, jer su kao službene i odgovorne osobe Državnog odvjetništva i Policijske uprave, sa ciljem da Miloradu Žigiću prouzroče štetu neosnovanim pokretanjem kaznenog postupka i određivanjem pritvora, znajući da su prethodni osumnjičenici dali lažni iskaz, iskoristili svoj položaj za pokretanje kaznenog postupka na Županijskom sudu u Gospicu, te je spomenuti branitelj priložio u spis primjerak kaznene prijave.

Svjedočenje Mile Lukača

Svjedok je rekao da se ne sjeća što je sve rekao pred istražnim sucem u Gospicu 03. 01. 2007. godine, pa je Predsjednica Vijeća pročitala njegov iskaz. *Tada je rekao da je 1991. godine bio u pričuvnom sastavu policije i da je jednog dana kao civil išao sa Nikolom Nikolićem i još dvojicom-trojicom ljudi na put prema Vagancu. Tada su zarobljeni. Iz Vaganca su ih poveli prema Prijekoju, neki su ih htjeli vratiti nazad, ali je kolona krenula prema Korenici. Došli su u stanicu policije i tamo su mu uzeli dokumente, sat, lančić i prsten. Prvih dana su padali «u komu» od batina, a tukli su ih i izvan ćelija. Ćelija je bila duga 3 metra, imala je mali prozor i zaključavana je izvana. U zatvoru u Korenici je video I.-, II.- i III.- okrivljenog. I.- i II.- okrivljeni su ga tukli, nekad sami, a nekad s drugim osobama. Specijalnost Šuputa je bila postaviti zatvorenika uza zid i gađati ga nogom u glavu. Bili su mladi i natjecali su se tko će više tući*

zatvorenike, a tukli su ih svime i svačime. Tukli su ga kabelom. Kad je bio dežuran Čordan dobivali bi puno više batina. Jedne prilike vodili su ih u općinu i školu da cijepaju drva, tamo je bio prisutan i Šuput i tada su pozvana djeca da mokre po njima. Okrivljenike je video puno puta, nisu bili civili, bili su naoružani. Milan Panić ga je osobno tukao. Proveo je 6 mjeseci u Korenici i 2 mjeseca u Kninu. 40%-tni je invalid. Postavio je imovinsko-pravni zahtjev prema okrivljenicima.

Ostao je u cijelosti kod iskaza i dodao da ga III.-okr. Žilić nikada nije osobno tukao, ali je bio u masi koja ga je tukla.

Put u Vaganac

Prije rata imao je obrt za prijevoz pokojnika i pogrebne opreme. Išli su u Vaganac da bi sakupili poginule ljude, ali ih nije video. Iz auta nisu smjeli izići. Put u Vaganac organizirao je svećenik Mile Pecić i zapovjednik JNA zvan „Cvijo“. Vaganac je već tada bio srušen i spaljen i nikoga nije bilo tamo osim par srpskih automobila. S njim u grupi bili su Mile Pecić, Nikola Nikolić, Josip Bogović, dvije časne sestre, Dražen Rendulić i dvoje, ili troje, starijih ljudi koje nije poznavao. Došli su i do Grabovca koji je također bio porušen i granatiran. Iz tih mjesta svi Hrvati su otišli u Bihać, a neki u Slunj. Za Uskrs 1991. godine dobrovoljno se prijavio u pričuvni sastav policije. Sam se naoružao. Zapovjednik garnizona u Slunju, „Cvijo“, pratio ih je do bihaćkog aerodroma Željava te ih predao 15-orici do 20-orici ljudi, misli da su to bili «martičevci». Odveli su ih do Vaganca i tamo su se zadržali 10 do 15 minuta. Dalje su ih vodili pod nišanom puške do Prijeboja, gdje je bilo puno ljudi i gdje je bila nekakva prepirkica da ih se pusti, ali prevladalo je mišljenje da ih pošalju u Korenicu pod pratinjom «martičevaca». Nitko im nije rekao da su zarobljeni. Nije bio u uniformi i nitko u grupi nije imao oružje.

Zatvor u Korenici

10. 10. 1991. godine u Korenici ih je dočekalo mnoštvo ljudi i tu je počela tortura. Treći ili četvrti dan odveli su ga na kat i ispitivali, ali se ne sjeća tko ga je ispitivao. Prvi mjesec, ili dva, nije poznavao nikoga od osoba koje su ga držale zatočenoga. Dolazili bi po 5, 6, ili 10 puta, dnevno u ćeliju i tukli ih, a nekad su ih tukli i vani. „Prč“ je bio najgori. One koji su tukli, a znalo ih je biti po 10 do 15, nije prepoznao, već je video samo masu osoba koja ih je tukla i poljevala vodom. Tukli su ga štapovima, ali ne može reći da su ga štapovima tukli i optuženici. Nisu ga udarali lancima. Bio je podvrgavan elektrošokovima, ali misli da mu to nisu radili optuženici. Optuženike Šuputa i Panića je video nakon par mjeseci i tada se sjetio da su dolazili s više ljudi. „Švijuk“, kako su zvali opt. Šuputa, postavio bi ga uza zid, pri čemu je morao stajati mirno, a ovaj ga je gađao nogom u glavu. Misli da je Švijuk bio policajac, a da je Panić bio vojnik. Prvih 8, do 10, dana nisu dobivali hranu, a vodu su dobivali u boci koja se preko noći smrzavala. Nakon 2 mjeseca boravka cijepao je drva, popravljaо automobile. Jednom prilikom dok je vani obavljaо neki posao, jedna mlađa žena dovela je 10 do 15 učenika, mogli su ići u prvi ili drugi, razred osnovne škole, bio je prisutan i Švijuk, te je naređeno da djeca mokre po njima, no nije mu poznato tko je to točno naredio. Misli da je tada s njim bilo više osoba, bio je i Nikola Nikolić, ali se drugih ne sjeća. Svega se sjeća i ne sjeća, sve mu je na vrh glave. Što se tiče prepoznavanja, da sad svi dođu, ne zna da li bi ih mogao prepoznati, jer su bili jednako obučeni i neobrijani, nepočešljani, imali su šajkače i svi su mu jednako izgledali.

O „Švijuču“ Šuputu

„Švijuk“ je bio mlad, imao je brkove i bio je u policijskoj uniformi. Pamti ga po tome, jer je jednom prilikom dežurni stražar rekao: „Sada će vam doći Švijuk“, a tada su dobili batina. Ne sjeća se od koga je kasnije saznao da mu je ime Željko Šuput. Šuput je imao šajkaču, ili titovku, nije zapamtio boju kose, bio je dosta jak i visok oko 170 cm. Nije ga video na fotografiji, već ga je sanjao, bio je ružan i zamazan. Nakon zarobljeništva prvi put ga je video na prepoznavanju na

sudu u Gospicu, u početku nije odmah bio siguran tko je Željko Šuput, jer je bio čelaviji nego ranije, ali je nakon 1 do 2 minute prepoznao njegov izraz lica.

O Milanu Paniću

Milan Panić bio je mlađi, usne su mu bile malo zašiljene (Predsjednica Vijeća je konstatirala da II.- opt. ima uvučene usne), imao je dužu kosu. Za ime Milana Panića mu je netko rekao u zatvoru. Osobe je većinom znao po nadimcima, no nije mu poznato koji je nadimak imao II.- optuženi. Izjavio je da je mnogo puta vidio opt. Milana Panića prilikom batinanja, te da je isti uvijek bio prisutan pri batinanjima, ali da ne može reći koje su ga točno osobe udarale po leđima, s obzirom da se radilo o grupi osoba. Nije mu poznato postoji li i da li se ondje nalazio još neki Panić, ili još neki Milan. Nakon zatvora ga je prvi puta vidio na sudu u Gospicu prilikom prepoznavanja kada ga je sutkinja upitala pod kojim se brojevima nalaze Šuput, Panić i Žilić.

Izjavio je da 30, do 40, osoba koje su prošle srpske logore znaju popričati o životu u logoru. Popričaju kad se vide na sudu, ili kad se slučajno sretnu.

1992. godine davao je izjave u policijskoj postaji u Gospicu, Slunju, Karlovcu i Zagrebu. Tada se bolje sjećao događaja iz rata. Ne sjeća se da li je tada imenovao Šuputa i Panića. Neke osobe je imenovao, a za imena nekih je saznao nakon par godina. U policiji mu nisu predočavali fotografije, prijatelji i susjedi su mu pokazivali fotografije zlostavljača koje su potom kružile između ljudi koji su bili u logoru. Tukli su ga i u Kninu.

Pitanja i prigorov I. opt. Željka Šuputa

Na pitanje da li je siguran u sve što je rekao, svjedok je rekao da se svega sjeća i da ga je I.- opt. tukao. Na pitanje sjeća li se da je I.- optuženik u to vrijeme bio ranjen u desnu nogu, svjedok je odgovorio da se ne sjeća.

I.-opt. je prigorovio iskazu svjedoka navodeći da je neistinit. Rekao je da brkove nikad nije nosio.

Zapažanje: od svjedoka nije traženo da se okrene i prepozna optuženike.

Svjedočenje Dražena Rendulića

Predsjednica Vijeća pročitala je iskaz koji je svjedok dao pred istražnim sucem 17. 01. 2007. godine u Gospicu. *Rekao je da su ga 15. 10. 1991. godine u Prijeboju zarobili «marićevci». Prilikom uhićenja bio je u civilu. Do 14. 04. 1992. godine bio je pripadnik specijalne policije MUP-a. «marićev» i su ga odveli u zatvor u Korenicu. Tamo su zatvorenike svakodnevno tukli. Prepoznao je Željka Šuputa. Rekao je da je on bio kod općine kada je s Pericom Bičanićem cijepao drva, i da je tada Šuput jednom udario Bičanića. Sada je malo deblji, zvali su ga Švijuk. Žigić im je donosio hranu i bio je u uniformi plave boje. U njegovom prisustvu Panić je tukao Nikolu Nikolića, ali njega nije. Milan Panić je visok oko 175 cm, ali je bio još jedan Panić, niži i mlađi, i misli da se zvao Miroslav, i da je nešto pomagao Bičaniću. 50%-tni je invalid.*

Svjedok je u cijelosti ostao kod pročitanoga iskaza.

Put u Vaganac

Iz Grabovca je krenuo po nalogu zapovjednika policijske postaje u Slunju Ivana Panića, sa Nikolom Nikolićem, Mile Lukačem, Josipom Bogovićem, Milom Pecićem, dvije časne sestre, dvojicom staraca, Milom Kneževićem i Markom iz Vaganca te vozačem "Jurkanom" kako bi pokupili tijela dvije ubijene starice, no nisu ih pronašli. Svećenik Pecić je bio vođa puta. Vaganac su, kao i Grabovac, okupirali «marićevci». Kada su krenuli prema Vaganцу imali su osiguranje JNA, čiji je zapovjednik bio Cvijo Zgonjanin, no kasnije su zarobljeni i odvedeni u Korencu.

U zatvoru u Korencu

U Korenici su ga ispitivali o položajima vojske, o zapovjedniku, o oružju. Poznato mu je da su po Perici Bičaniću i Mili Lukaču mokrila djeca. Željko Kovačević, zvan "Prč", ali ne i optuženici, ga je mučio elektrošokovima. Stražari su ga tukli u ćeliji, u dvorištu i na hodniku. Pri tome nisu upotrebljavali lance. Tukli su ga i u Kninu. Boluje od PTSP-a, oštećena mu je kičma.

O "Švijuču"

Nakon izlaska iz zatvora od drugih je zatvorenika saznao da se "Švijuk" zove Željko Šuput. Švijuk je bio mršav, imao je bradu i brkove, tamniju kosu, ponekad je nosio kapu. Pozvan od Predsjednice Vijeća da ga rukom dotakne (svjedok je dotaknuo I.-opt.) te je rekao da je to Željko Šuput zvan "Švijuk". On nije vidio, ali mu je Mile Lukač rekao da ga je Željko Šuput u hodniku lupio nogom u glavu.

O Paniću

Postojaо je i drugi Panić, mlađi, bio je pristojan, radio je na katu policijske stanice, bio je iz Siska, ili Petrinje, bio je dobar i nikoga nije dirao. Šuput i Panić se fizički razlikuju, Panić ima duguljasto lice, a Šuput okruglo i fizički je jači. Konstatirano je da je I.- opt. Željko Šuput mršaviji s duguljastim više okruglim licem, a II. opt. Milan Panić ima duguljasto lice dijelom šiljaste brade. Opt. Panić njega nije tukao. Bio je prisutan kada je Milan Panić sa trojicom, četvoricom, ili petoricom osoba tukao Pericu Bičanića, tukli su ga jednom u hodniku i jednom u ćeliji, rukama i palicama. Siguran je da je Panić imao palicu, ali nije siguran da ga je baš njegova palica zahvatila, jer su i drugi imali palicu. Tukli su ih jednog po jednog.

Prvi puta je pred sudom u Gospiču dao izjavu da su ga tukli Šuput i Panić i to je iskaz koji je danas pročitan. Niti u jednom drugom predmetu nije ih više spominjao. Siguran je da je Panić tukao Nikolu Nikolića i Pericu Bičanića i da je Šuput kod općine tukao Bičanića. Nakon te izjave svjedoku je predočen dio iskaza svjedoka Perice Bičanića koji je na raspravi 03. 09. 2007. godine rekao: „Mislim da me ni jedan od optuženika nije tukao“, te je pozvan da pojasni iskaz, svjedok rekao da misli da su tukli Bičanića, ali ukoliko isti kaže da ga nisu tukli, onda on to poštaje. Nije se sjećao da li su mu se optuženici verbalno prijetili. 14. 04. 1992. godine je došao iz Korenice u zatvor u Knin.

Svjedočenje Darka Holjevca

Predsjednica Vijeća pročitala je iskaz koji je svjedok dao pred istražnim sucem 18. 01. 2007. godine u Gospiču. *Rekao je da je zarobljen 10. 01. 1992. godine od strane milicije SAO Krajine. Bio je zatočen 4 dana u Slunju, zatim 4 dana u «Poligonu», te je nakon toga odveden u Korenicu. Ondje su ga tukli u ćeliji i na hodniku, rukama i nogama. Kada je pogledao I.-, II.- i III.- okrug, izjavio je da se ne sjeća da ih je vidoio u Korenici. Osobe koje su ga tukle bile su u uniformi SAO Krajine.*

Svjedok je ostao kod pročitanog iskaza.

Pozvan da se okrene i pogleda optuženike, rekao je da ih ne poznaje, da ih se ne sjeća, i da ga nisu tukli.

Bio je na položaju u pričuvnom sastavu policije u Slunju sve do pada Slunja. Prilikom zarobljavanja nije bio u uniformi, ali je bio naoružan karabinom. Tada su mu oduzeli oružje.

U Korenici je bio zatvoren 3, a u Kninu 6 mjeseci. Bila su mu slomljena rebra, nos, zubi, ali ne zna točno gdje je pojedine ozljede zadobio. Zvižde ga je najviše tukao. Izvodili su ih van da čiste snijeg, peru aute, poljevali su ih hladnom vodom. Spavao je na daskama. Čuo je od Mileta Lukača da su po nekim mokrila djeca, ali mu nije poznato tko je to naredio. Nikolu Nikolića poznaje, nije bio prisutan kada su ga tukli. Prijetili su mu verbalno, no ne zna tko mu je upućivao te prijetnje. Tukli su ga i u Kninu i ne može reći gdje je koje ozljede zadobio. 30%-tni je invalid.

Prijedlozi optužbe i obrane

Zamjenik ŽDO-a, Darko Karlović predložio je da budu saslušani svjedoci Ante Čargonja, Nikša Karamtić, Vlado Leoni i Milan Mrla, a o okolnostima njihova zarobljavanja i statusa u zatvoru u Korenici.

Predložio je da se pročita iskaze iz istrage svjedoka Mate Rendulića, Nikole Perkovića i Dane Perkovića, koji su pozvani ali nisu došli svjedočiti. Predložio je i medicinsko vještačenje, na temelju medicinske dokumentacije koja je u sudskom spisu, svjedoka kod kojih su nastale ozljede, u svrhu utvrđivanja dinamike nastajanja ozljeda kod pojedinih svjedoka.

Branitelj I.-opt. Goran Crnković protivio se čitanju zapisnika iz istrage. Predložio je da se neprispjeli svjedoci ponovno pozovu i da ih se neposredno sasluša, da se pregledaju snimke o prepoznavanju iz istrage, protivio se izvođenju dokaza saslušanjem A. Čargonje, N. Karamatića, V. Leone i M. Mrle te je izjavio da će dokazne prijedloge iznijeti kasnije.

Branitelj I.- opt. Miloš Markiš predložio je da se «zaključi glavna rasprava i da se optuženici oslobole od ovakve optužnice». Naveo je da je nedopustivo da Sud nakon godinu dana prihvati izvođenje dokaza i praktički započinje istražni postupak u ovome predmetu. Protivio se medicinskom vještačenju. Istaknuo je da ne zna što bi trebalo vještačiti o eventualnom mokrenju, o kojem je govorio svjedok Lukač, te da ne vidi što bi vještak vještačio o navodnim udarcima u glavu s obzirom da takve povrede nisu registrirane. Predložio je da se Sud konačno izjasni o izdvajaju zapisnika o prepoznavanju iz istrage.

Branitelj II.- opt. Dragan Smolić Ročak protivio se čitanju zapisnika svjedoka koji još nisu saslušani pred Županijskim sudom u Rijeci. Predložio je da se neposredno ispituju. Protivio se medicinskom vještačenju. Predložio je da se sasluša Voju Vukadinovića i Nikolu Žigića radi utvrđivanja okolnosti vremena kad je II.- opt. bio prisutan u Korenici i je li došlo do zamjene identiteta sa drugom osobom koja se isto preziva. Stoga je predložio i da se od MUP-a zatraže podaci i fotografije je li na tom području živjela osoba po prezimenu Panić i da li je Zoran Panić bio pripadnik MUP-a RH. Naposljetku je uložio u spis dokumentaciju o socijalnom položaju II.- opt. Milana Panića te je predložio da se II.- optuženom ukine pritvor s obzirom da je on jedini branitelj u obitelji, a s obzirom da iz dosadašnjeg tijeka postupka ne proizlazi da je njegov branjenik počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret.

Zamjenik ŽDO-a se protivio prijedozima branitelja I.-optuženog. Rekao je da smatra da nije vrijeme za zaključenje glavne rasprave i da još nisu utvrđene sve činjenice. Što se tiče prijedloga obrane II.- optuženog, naveo je da je svjedok na današnjoj raspravi jasno razlikovao jednog i drugog Panića, te se usprotivio ukidanju pritvora smatrajući da i dalje egzistiraju pritvorski razlozi.

Rješenje Vijeća

Na sljedeću glavnu raspravu pozvat će se svjedoke Nikolu Nikolića, Juru Matovinu, Antu Pleša Milorada Žigića, Antu Čargonju, Vladu Leoniju, Milana Mrlu, Nikšu Karamatića i Voju Vukadinovića. Prihvaćen je prijedlog da se provede vještačenje po stalnom sudskom vještaku medicinske struke dr. Renati Dobi-Babić. O ostalim dokaznim prijedozima odlučiti će se u nastavku glavne rasprave. O prijedlogu branitelja za izdvajanje zapisnika o prepoznavanju Vijeće će odlučiti naknadno.

O ostalim dokaznim prijedozima Vijeće će odlučiti u nastavku dokaznog postupka. Odbijen je prijedlog za ukidanje pritvora.

Rasprava je odgođena, a sljedeća je zakazana za **10. i 11. 03. 2008. godine.**

10. ožujak 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvještaj : Vlatka Jančić, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek.

Raspravu su pratili i predstavnici OSCE-a iz Zadra, obitelj optuženika i novinarka "Novog lista".

Glavnoj raspravi su pristupili svi članovi Vijeća, zastupnik optužbe, oba optuženika, te njihovi branitelji. Raspravi je pristupila i stalna sudska vještakinja dr. Renata Dobi-Babić.

Nisu pristupili pozvani svjedoci: Nikola Nikolić, iako je prema dostavnici uredno pozvan, a zbog bolesti Ante Čargonja i Vlado Leoni.

Povodom prijedloga branitelja optuženika Panića, da se od MUP-a RH dostave podaci je li na području Korenice bilo i drugih osoba istog prezimena Panić, i, ako jest, da se dostave njihove fotografije, pročitan je dopis Policijske postaje Korenica od 25. 01. 2008. godine u kojem je utvrđeno da, u razdoblju od 15. listopada do travnja 1992. godine na području PP Korenica i Ličko-senjske županije, ne postoje u evidenciji imena Zoran, Milorad i Miroslav Panić.

Evidentiran je Ranko Panić, pa je terenskom provjerom utvrđeno da je s majkom prebivao u Korenici blizu osnovne škole. Bio je pripadnik 13. „Garave“ brigade, ali se ne može utvrditi da je bio u Korenici u vrijeme inkriminiranih događaja. Tijekom "Oluje" napustio je Republiku Hrvatsku i sada se, navodno, nalazi u Republici Srbiji. Nemaju njegovu fotografiju, jer je pismohrana uništena tijekom akcije "Oluja".

Primjedba optuženika Panića

Optuženik Panić imao je primjedbu na pročitano, te je još dodao da je Ranko Panić prije njega bio u Korenici.

Zahtjev za utvrđivanje raspravne sposobnosti I. - optuženika

Branitelj I.- opt. Miloš Markiš zatražio je da se utvrdi raspravnu sposobnost I. - optuženika Željka Šuputa obzirom da već duže vrijeme trpi velike bolove u predjelu kičme, te mu je zakazan operativni zahvat u Zagrebu 02. travnja 2008. godine.

Prijedlozi obrane

Branitelj I. -opt. Miloš Markiš predložio je, ponovno, da se tijek rasprave snimi i da se iz sudskog spisa izdvoji zapisnike o prepoznavanju optuženika.

Rješenje Vijeća

Vijeće je odbilo prijedlog za snimanje tijeka glavne rasprave, budući da se u zapisnik unosi pitanja i odgovore ispitivanih svjedoka, te primjedbe na njih, a o prijedlogu za izdvajanje zapisnika o prepoznavanju optuženika odlučit će se tijekom glavne rasprave.

Pročitano je izvješće zatvorske liječnice dr. Marine Letice od 10.03.2008. godine koja je pregledom I. - optuženika ustanovila njegovu nemogućnost duljeg sjedenja, te je predložila da se I.-opt. omogući lakše praćenje suđenja dopuštanjem stanke svakih sat vremena. Stalni sudske vještak medicinske struke dr. Renata Dobi-Babić dala je **nalaz i mišljenje o raspravnoj sposobnosti I-opt.**, nakon što ga je pregledala, i uvidom u zdravstveni karton, temeljem kojeg je utvrdila da je I.-opt. sposoban pratiti raspravu 10. i 11.03.2008. godine, suglasila se sa izvješćem zatvorske liječnice da I.-opt. može sjediti neprekidno najdulje jedan sat, te da mu je nakon toga potreban odmor od 15 minuta ležanja i 15 minuta hodanja.

Glavna rasprava je nastavljena čitanjem **nalaza i mišljenja** stalne sudske vještakinje medicinske struke dr. Renate Dobi-Babić **o vremenu zadavanja ozljeda oštećenicima:** Nikoli Nikoliću, Mili Lukaču, Perici Bićaniću i Draženu Renduliću u razdoblju od 15. 10. 1991. godine do travnja 1992. godine, a do kojih je došla na osnovi medicinske dokumentacije koja se nalazi u sudskom spisu i na osnovi izjava oštećenika.

11. ožujak 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Utvrđeno je da su prisutne sve stranke, te stalna sudska vještakinja dr. Renata Dobi-Babić. Raspravi su pristupili svjedoci : Milorad Žigić, Nikša Karamatić, Ante Pleš i Milan Mrle, Mate Rendulić, Vujo Vukadinović i Jure Matovina. Raspravi nisu pristupili svjedoci Nikola Perković i Dane Perković

Rješenje Vijeća

Vijeće je riješilo da se iz sudskog spisa izdvoji zapisnik o ispitivanju Milorada Žigića, sastavljen kod Županijskog suda u Gospiću 04. prosinca 2006. godine, te zapisnici o prepoznavanju optuženika sa 1.216, 1.219, 1.222 i 1.226 stranice sudskog spisa. Stranke nisu tražile pisani otpravak rješenja, pa je ono postalo pravomoćno, a temeljem njega će se izdvojene zapisnike staviti u poseban omot i predati na čuvanje istražnom succu.

Svjedočenje Ante Pleše

Pročitan je iskaz svjedoka koji je dao u istražnom postupku pred Županijskim sudom u Gospiću 17. 01. 2007. godine. *Tada je iskazao da je zarobljen 21. 12. 1991. godine zajedno sa bratom Zdenkom u Lađevcu od strane pripadnika JNA. Odmah potom su odvedeni na poligon Slunj gdje su bili zadržani do 27.12.1991. godine. Nakon toga su prebačeni u Korenicu u zatvor. Prvu noć su bili sami u ćeliji. Viđao je Lukača i Bićanića. U ćeliji s Nikolom Nikolićem su bili i Bićanić i D. Rendulić. Jednom prilikom mu je naređeno da se on, njegov brat i D. Rendulić moraju međusobno šamarati, no ne zna tko je to naredio. Nakon što je pogledao okrivljenike, nije se mogao sjetiti jesu li ga okrivljenici Šuput i Panić tukli. Okrivljenika Milana Panića je viđao u uniformi ispred policijske postaje.*

Na dodatna pitanja odgovorio je, da je u vrijeme zarobljavanja imao sedamnaest godina i bio vojnik, no nije bio u uniformi, niti je imao bilo kakvo vojno obilježje. Postao je vojnik tako što se je dobrovoljno prijavio policiji u Slunju. Dužio je oružje, pušku M-48, no prilikom zarobljavanja tu pušku nije imao kod sebe. Prije zarobljavanja krio se je u šumi oko mjesec dana. Nakon pada Lađevca zarobljen je zajedno s bratom u svojoj kući. Odvedeni su na poligon u Slunj gdje su ispitani od strane dvojice nepoznatih osoba, tada su ga obojica naizmjenično tukli rukama i nogama. U zatvoru u Korenici bio je oko mjesec i pol dana i nije bio ispitivan, a u Kninu oko 15 dana i nakon toga je razmijenjen. Stražu u Korenici vršili su pripadnici policije, a u Kninu pripadnici vojske.

Kada je bio ispitivan na Županijskom sudu u Gospiću, u prostoriji su bili sutkinja, državni odvjetnik, pravosudni policajci i okrivljenici. Optuženika Panića nije vidio odmah po dolasku u zatvor, nego nešto kasnije. Vidio ga je ispred zgrade policije, kada je išao na radove, ovaj ga nije tukao, zlostavlja niti vrijedao (utvrđeno je da se je svjedok okrenuo prema opt. Paniću i pokazao rukom na njega). Ne sjeća se da je viđao optuženika Šuputa. U susjednoj ćeliji bili su Dražen Rendulić, Nikola Nikolić, Perica Bićanić, Aldo Ivančić, Ante Čargonja, Darko Holjevac, Mile Lukač. Nema saznanja da su bili tučeni i zlostavljeni. Prilikom odlaska na WC nije bio tučen.

Svjedočenje Jure Matovine

Pročitan je iskaz svjedoka koji je dao 18.01.2007. godine u istražnom postupku pred Županijskim sudom u Gospiću. *Zarobljen je 08.11.1991. godine u svojoj kući u mjestu Poljanik. Zarobili su ga Grbić Predrag i Čuić Nešo, pripadnici SAO Krajine i odveli u Korenicu. Odmah su ga tukli. U Korenici ga je ispitivao dežurni Milorad Delić, a za to vrijeme ga je tukao komandir milicije po rukama i nogama, a na ulasku u ćeliju udarao ga je lancima. U ćeliji je bio tučen, no ne zna tko ga je tukao. Od udaraca su mu slomljeni: ključna kost, četiri rebra i prst desne ruke. Za okriviljenike ne može reći da su ga tukli. Bio je izvođen izvan ćelije slagati drva. Čuo je da iz ćelije zapomaže P. Bičanić. Prebačen je u Knin 18.12.1991. godine, a 28.02.1991. godine je razmijenjen.*

Na pitanja je odgovarao da je zarobljen zajedno sa Živkom Matovinom, Matovinom (Ante) Slavicom i Matovinom (Mate) Slavicom. Dan prije zarobljavanja, u mjestu Poljanik bilo je ubijeno devetnaest mještana. Ne zna je li u mjestu bila organizirana kakva obrana ili straža. Bio je pripadnik pričuvnog sastava Hrvatske vojske, ali nije posjedovao iskaznicu o potvrđivanju tog statusa. Na straži su između sebe posudivali lovačku pušku pokojnoga Slavka Vukovića, no prilikom zarobljavanja kod svjedoka nije nađeno oružje, bio je obučen u civilnu odjeću i nije imao ikakvu uniformu. Kada je doveden u Korenicu u zatvor bio je ispitivan o osobama čija su imena i prezimena imali na popisu i o njihovom naoružanju. Kasnije ga je ispitivao i Krneta koji je bio vojno lice u uniformi. Tamo je bilo pripadnika vojske i policije SAO Krajine, bilo je i civila koji su ulazili u ćelije, ali ih nisu tukli već su im znali donositi hranu. Jednom prilikom je zatvor posjetio i Milan Martić. Poznaje Predraga Grbića, radili su skupa na Plitvicama, Čuić Nešu ne poznaje dobro, ali mu poznaje oca. Bio je na pretragama 1992./93. godine u bolnici u Zagrebu i o tome posjeduje medicinsku dokumentaciju, a sada je 20%-tni invalid.

Na iskaz svjedoka nitko nije imao primjedbi.

Svjedočenje Milorada Žigića

Optuženik Panić je rekao kako je njegov branitelj predložio da se sasluša osobu po imenu Nikola Žigić, a ne Milorad Žigić. Predsjednica Vijeća odlučila je da će se pozvanoga Milorada Žigića saslušati po prijedlogu Suda.

Zapažanje:

Svjedok Milorad Žigić u ovom postupku bio je III. - okriviljenik, no postupak u odnosu na njega je obustavljen, jer je ŽDO odustalo od progona.

Iskazao je, da je do 1990./91. godine radio kao kontrolor Spomen područja Beli potoci – Kamensko u Korenici, nakon toga je pristupio rezervnom sastavu policije po pozivu tadašnjeg SUP-a. Bio je pripadnik saobraćajne policije SAO Krajine. Dolazio je u policijsku stanicu u Korenicu, ali ne svakodnevno, jer mu je dužnost bila obilazak punktova izvan Korenice radi kontrole vozila, a o čemu je pisao izvještaj. Radio je sa kolegama: Borjan Nikolom, Bubanj Stevom, Vejnović Milenkom i dr. Nadređeni su im bili Milisav Tešić i Jovan Čubrilo. Komandiri cijele policijske postaje bili su Jovo Mirković i Petar Žigić. Nije bio određen za posao stražara, čuvara, ili obavljanja drugih poslova u policijskoj stanici u Korenici. Nikada nije bio u zatvoru u Korenici, a koji je bio u zgradi policije SAO Krajine. Poznato mu je da je postojao „pritvor“ koji se je nalazio u prizemnom dijelu zgrade SUP-a. Ne zna tko je bio zadužen za upravljanje zatvorom, no zna da to nije bila policija. U zgradi je radilo tridesetak policajaca, poznavao ih je sve, ništa mu nisu govorili da su zaduženi za zatvor. Poznato mu je, da 13. „čadava“ brigada nije bila locirana u toj policijskoj stanici, niti je u njoj bilo vojnih postrojbi.

Optuženike poznaje od ranije, pa ih je ponekad viđao u dvorištu, bili su obučeni u policijsku uniformu kao i on. Nije čuo da su optuženici tukli i maltretirali zatvorenike. Viđao ih je s drugim

osobama koje su bile u istim uniformama, ali ne i istovremeno sa zatvorenicima koji su ponekad nešto radili u dvorištu. Zatvorenicima nije prilazio, niti je na njima primijetio tragove ozljeda. Nije se raspitivao tko su zarobljenici i zbog čega su tamo. Ne zna za koje poslove su optuženici bili zaduženi. U krugu dvorišta zatvora postojala je radionica za popravak automobila, njome su se služili policajci, ne zna jesu li u toj radionici radili zatvorenici. U krugu zatvora postojaо je i vozni park policije, tu je, jednom prilikom, kada je išao po vozilo, sreо Dražena Rendulića, ne zna što je ovaj tamo radio, nije na njemu primijetio modrice, niti tragove ozljeda, tada mu je dao paštetu i cigarete. Ne sjeća se je li nekom drugom od zatvorenika pomogao na neki drugi način. U zgradи policijske stanice radio je do 1995. godine. Nikada nije bio u dežurstvu po noći, niti je noćio u toj zgradи. Poznaje Milorada Delića, radio je u istoj policijskoj stanici. Nije čuo za Ranka i Zorana Panića. Sjeća se da je „Prč“, koji se zove Željko, bio kućni majstor, čuo je i za Nikolu Pericu zvanog „Vep“, zna da je radio u policiji, ali ne zna u kojoj funkciji.

Nakon pola sata prekida, radi odmora I.- optuženika, glavna rasprava je nastavljena izlaganjem nalaza i mišljenja dr. Renate Dobi-Babić za oštećene : Darka Holjevca, Ivicu Luketića i Mirka Luketića. Navela je da su oštećenici **vjerovatno** (iz izjava oštećenika) zadobili ozljede u Korenici, ali da je teoretski moguće da su ozljede zadobili i u drugim mjestima u kojima su bili zarobljeni.

Zapažanje :

Sudska vještakinja nije mogla sa sigurnošću utvrditi nastanak ozljeda kod oštećenika u Korenici, te se nije mogla decidirano izjasniti o dinamici nastanka ozljeda, jer je navela kako je pri izradi nalaza i mišljenja imala nedostatnu medicinsku dokumentaciju oštećenika, i da bi trebalo pribaviti liječnički karton svakog oštećenika ako postoji dilema o ozljedama oštećenika nastalima prije njihova zarobljavanja (a koje bi mogle utjecati na njezinu dijagnozu).

Svjedočenje Milana Mrle

Bio je u zatvoru u Korenici pet dana, od 11. prosinca 1991. godine, a zatim je odveden u Knin gdje je bio do 28. veljače 1992. godine kada je razmijenjen. Zarobljen je u Čanku u trenutku napada. Bio je pripadnik Zbora narodne garde (ZNG-a), no u vrijeme zarobljavanja nije imao iskaznicu o vojnem pripadništvu, već potvrdu Vojnog odsjeka o privremenom javljanju u Čanak u ZNG, bio je u civilnoj odjeći i imao je pušku M-48. Zarobile ga je pet, ili šest, osoba obučenih u bijelu uniformu tzv. „Beli orlova“. Odmah su ga počeli tući, uzeli su mu dokumente i novce, htjeli su ga ubiti, ali naišlo je petnaestak vojnika JNA koji su ga zavezali lisicama i odveli do jedne kuće za koju su rekli da je Štab. Tamo su došli i zarobljenici iz 128. brigade. Ujutro su uz pratnju vojske JNA, njih deset, dvanaest zarobljenika, odvedeni u zatvor u Korenicu. Došli su autobusom, njega su smjestili u prvu ćeliju, tamo su već bili Nikola Nikolić, Dražen Rendulić i misli da su takoder bili Perica Bićanić i Karamatić. Prvi dan su ga tukli po ispruženim rukama drvenim štapom, a zatvorenici su se morali međusobno šamarati, on je morao šamarati Josipa Šnjarića. Bio je tučen i drugoga dana, kasnije više nije. Nakon što je pozvan da pogleda optuženike, svjedok je odgovorio da ih ne poznaje i da ne zna jesu li oni bili u Korenici kad i on. Nisu smjeli gledati one koje su ih zlostavljeni. Čuvari su bili obučeni u plavu i SMB uniformu. U kninskom zatvoru je zadobio više udaraca nego u Korenici i zbog toga svega je imao zdravstvenih tegoba. Nitko od zatvorenika mu nije pričao da su bili zlostavljeni i da imaju bilo kakove prijelome.

Svjedočenje Nikše Karamatića

Dana 09.12.1991. godine došao je u Čanak s Hreljinom kao pripadnik 128. brigade Sv. Vid. Bio je naoružan automatskom puškom i obučen kao i ostali pripadnici satnije u maskirnu uniformu zelene boje. Satnija je bila sastavljena od stotinjak pripadnika, svi su po zapovijedi došli u Čanak, imali su vozila, a on je bio u sanitetu. Ujutro 10.12.1991. godine počeo je topnički napad od

strane pričuvnog sastava JNA i paravojnih formacija. U trenutku napada nalazio se je u ambulanti zajedno sa dr. Ivančićem, koji je bio zapovjednik saniteta, i još nekim od civila. Zarobili su ih pripadnici formacije „Beli orlovi“. Odveli su ih u jednu kuću u Čanku, a tamo je već bio Vlado Leoni. Sljedećega dana su pripadnici JNA njega i Vladu Leoniju ukrcali u autobus, odvezli u zatvor u Korenicu i predali „martičevcima“ koji su bili obučeni u plave uniforme. Smjestili su ga u samicu u podrumu zgrade, a s njim su zajedno još bili Nikola Nikolić, Dražen Salopek i Mrla i trojica pripadnika sastava MUP-a. U međuvremenu su došli i dr. Ivančić i civil Ante Čargonja. U samicu su dolazili „martičevci“ i tukli ih bukovom palicom. Nakon što je pogledao optuženike, ne može ih prepoznati kao one koji su ga tukli, jer nisu smjeli gledati one koji su ih tukli. Ne može reći da ih je vidio u zatvoru, a i prošlo je šesnaest godina od tada. Po nalogu jednog od „martičeva“ u ambulanti u Korenici pružena mu je prva pomoć, jer je imao smrzotine na šakama i nogama koje je zadobio tijekom boravka u Čanku. U Korenici je bio do 18. 12. 1991. godine kada je prebačen u bolnicu u Knin.

Svjedočenje Vojina Vukadinovića

Zna zašto je pozvan za svjedoka i nije mu jasno zašto se tereti baš optuženike, jer ih poznaje od djetinjstva i o njima može reći sve najbolje. Radio je kao mehaničar za bivšu vojsku JNA od 1970. god. do 1991. godine. Povremeno je dolazio u policijsku stanicu u Korenicu u mehaničarsku radionicu. Tamo je bilo osoba obučenih u plave i u šarene uniforme. Zna da je tamo bio zatvor. Pomagali su mu popravljati automobile Čurčić i Nikola Nikolić iz Vaganca. Nikolić mu je pričao da je bio maltretiran, no nije mu rekao tko ga je maltretirao. Dok su radili, povremeno je dolazio čuvar. Popravljali su automobile policajaca, a Nikolić nije za to bio plaćen. Dok je radio u toj radionici, optuženike Panića i Šuputa nije viđao u krugu policijske zgrade, viđao ih je na ulici, u gradu, a optuženik Panić je bio nekad i u uniformi, no ne zna kakvoj, jer je u to vrijeme bila mobilizacija. U gradu je viđao i Ranka Panića koji je ponekad bio obučen i u uniformu, tada je taj imao dvadesetak godina i kestenjastu kosu, poznavao mu je roditelje.

Svjedočenje Mate Rendulića

Svjedok je iskazivao suglasno onome u istrazi, s tim što je dodao da ga na razmjenu nije vozio Milorad Žigić, nego Petar Žigić.

Nitko nije imao za svjedoka ni pitanja, niti primjedbe.

Pročitani iskazi svjedoka

Stranke su se suglasile te su pročitani iskazi nedošlih svjedoka Nikole Perkovića i Daneta Perkovića. Optuženik Panić imao je primjedbu na pročitane iskaze, smatrajući ih neistinitim.

Predloženi dokazi

Zamjenik ŽDO-a ustrajao je na prijedlogu da se neposredno saslušaju svjedoci: Nikola Nikolić, Ante Čargonja i Vlado Leoni, a ujedno je predložio da se sasluša svjedoka Slobodana Platišu koji je u to vrijeme bio u službi bezbjednosti tadašnje JNA i koji ima spoznaja o postrojbama i djelovanju u SAO Krajini i grupiranju redarstvenih i vojnih vlasti RH.

Branitelj I. - opt. odvjetnik Goran Crnković složio se sa prijedlozima optužbe, osim s prijedlogom za saslušanje svjedoka Slobodana Platiše, smatrajući ga suvišnim u ovom postupku.

Branitelj I.- opt. odvjetnik Miloš Markiš pridružio se obrazloženju branitelja u protivljenju saslušanju svjedoka Slobodana Platiše. Navodi, kako će dokazne prijedloge iznijeti nakon što se provede već predložene dokaze i nakon što Sud odluci o izdvajaju zapisnika o prepoznavanju, i video - snimke prepoznavanja, te nakon što dobije današnji raspravni zapisnik kako bi mogao analizirati iskaze saslušanih svjedoka.

Zapažanje:

Primijećeno je da se strankama i sudionicima postupka nakon završenog raspravnog dana ne uručuje primjerak raspravnog zapisnika, kao što je praksa na svim ostalim županijskim sudovima u Republici Hrvatskoj. Sukladno odredbi članka 314. ZKP-a zapisnik mora biti završen sa zaključivanjem zasjedanja, a stranke imaju pravo pregledati završeni zapisnik, staviti primjedbu na sadržaj zapisnika, ili zatražiti ispravak.

Branitelj II.- opt. odvjetnik Dragan Smolić-Ročak suglasio se je da se pozove nedošle svjedočice i predložio da se ponovno pozove Nikolu Žigića, a daljnje dokazne prijedloge dostaviti će pisanim podneskom. Protivio se saslušanju svjedoka Slobodana Platiše. Ujedno je predložio ukidanje pritvora u odnosu na II.- opt. Milana Panića, budući da I.- opt. odlazi na liječenje, i što iz dokaznog postupka nije razvidno da je II.- opt. bio doticaju sa teškim okolnostima djela.

Branitelj Goran Crnković predložio je ukidanje pritvora u odnosu na I.- opt. Željka Šuputa iz istih razloga kao i za II.- optuženika.

Zamjenik ŽDO-a protivio se prijedlozima za ukidanje pritvora, smatrajući da i dalje egzistiraju pritvorski razlozi i da I.- opt. još nije pristupio liječenju.

Rješenje Vijeća

Pribavit će se zdravstvene kartone oštećenika i socijalno-anamnestički podaci za optuženike od Centra za socijalnu skrb Korenica.

Prije sljedeće glavne rasprave imenovati će se sudskoga vještaka ortopedske struke radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti I.- opt. Željka Šuputa i njegove mogućnosti praćenja glavne rasprave.

O prijedlogu za ispitivanje svjedoka Slobodana Platiše odlučiti će naknadno. Prisilno će se dovesti svjedok Nikolu Nikolića.

Odbija se prijedlog branitelja za ukidanje pritvora optuženicima.

Zapažanje

Tijekom trajanja glavnih rasprava 10. i 11. 03.2008. godine I.- optuženiku Željku Šuputu je na upit Predsjednice Vijeća omogućivan odmor, pa je radi toga rasprava prekidana više puta.

Monitorica nije dobila zapisnik sa rasprave.

Glavna rasprava je zakazana za dan **08. i 09. svibnja 2008. godine** sa početkom **u 09,00 sati.**

08. i 09. svibanj 2008. godine – odgoda ročišta

Ročište je odgođeno za dane **30. lipanj i 01. srpanj 2008.** godine u 9,00 sati, obzirom da se I.- optuženik Željko Šuput nalazi u bolnici na oporavku nakon operativnog zahvata.

30. lipnja 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

*Izveštava Vlatka Jančić iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek
Sudjenje su pratili predstavnici OSCE-a, obitelj i rodbina optuženika.*

Predsjednica Vijeća utvrdila je da su glavnoj raspravi pristupili svi članovi Vijeća, zastupnik optužbe, oba optuženika, te branitelj po službenoj dužnosti I. - optuženika, Goran Crnković, i

branitelj II.- optuženika Dragan Smolić-Ročak. Raspravi su pristupili svjedoci: Nikola Nikolić, Ante Čargonja, Vlado Leoni i Nikola Žigić.

Pročitano je izvješće KBC Rijeka od 26. lipnja 2008. godine u kojem je navedeno da se izabran branitelj, I-opt., Miloš Markiš, nalazi na intenzivnom liječenju od 18. lipnja 2008. godine i da je u životnoj opasnosti, te da najmanje 6 mjeseci neće moći obavljati profesionalnu dužnost, čak i nakon što mu se zdravstveno stanje poboljša.

Izbor branitelja

Zatim je Predsjednica Vijeća uputila I.-optuženiku Željku Šuputu na izbor novog branitelja iz povjerenja, ili da ga nastavi zastupati branitelj po službenoj dužnosti, te da je primljeno izvješće Zatvorske bolnice u Zagrebu u kojem je navedeno da je optužnik Željko Šuput raspravno sposoban.

Branitelj po službenoj dužnosti I.-optuženika, Goran Crnković, je rekao da se ne može očitovati o izboru optužnika, da optužnik ima zakonsko pravo izabrati branitelja, te da je s obzirom na zdravstveno stanje branitelja Miloša Markiša nerealno očekivati njegov brz povratak, te da bi, stoga, optužnik, ako to želi, trebao angažirati novog branitelja iz povjerenja, a da je on spreman i dalje nastaviti zastupati obranu.

Optužnik Željko Šuput je rekao da je lošeg zdravstvenog stanja, i da nije u mogućnosti pratiti glavnu raspravu, jer ima problema sa ravnotežom, koncentracijom, i ima hematom koji mu vrši pritisak na mali mozak, te je zatražio da ga pregleda sudski vještak. Naveo je, da izvješće Zatvorske bolnice nije rezultat njegovog zdravstvenog stanja, već razgovora u kojem je izrazio želju da bude na glavnoj raspravi, i da ga se vrati u pritvor. Zbog izbora branitelja, i zbog lošeg zdravstvenog stanja, predložio je da se raspravu odgodi.

Predloženi dokazi

Branitelj Crnković predložio je Sudu da pribavi svu medicinsku dokumentaciju zajedno sa RTG snimkama iz Zatvorske bolnice iz Zagreba, te da se utvrdi zdravstveno stanje optužnika Željka Šuputa.

Branitelj Dragan Smolić-Ročak je predložio ukidanje pritvora u odnosu na II.- optuženika, smatrajući da iz dosadašnjeg tijeka postupka proizlazi da ga niti jedan svjedok nije teretio na način kako to proizlazi iz zakonskog opisa optužnice, i to da je brutalno zlostavljaо ratne zarobljenike drvenim štapovima, palicama, lancima itd. Obzirom da mu je rješenjem VSRH produljen pritvor iz čl. 102. st. 1. toč. 4., smatra da ne postoje naročito teške okolnosti djela, te je dodao da se produljenjem postupka optužnik stavlja u nezavidnu situaciju zbog čega je predložio razdvajanje postupka.

Optužnik Milan Panić uložio je prigovor na vođenje zapisnika i prijedlog za odluku o ukidanju pritvora u pisanoj formi.

Zamjenik ŽDO-a protivio se prijedlogu za ukidanje pritvora i prijedlogu za razdvajanje postupka. Složio se da je došlo do prorogacije (produživanja) postupka, ali smatra da je prijedlog za ukidanje pritvora preuranjen, jer nisu izvedeni svi dokazi. Nije se protivio pribavi medicinske dokumentacije za optužnika Željka Šuputa.

Rješenje Vijeća

Vijeće je riješilo da će pribaviti svu medicinsku dokumentaciju i odrediti vještaka neurokirurške struke koji će se očitovati je li optužnik Željko Šuput sposoban pratiti glavnu raspravu.

Odbijen je prijedlog za razdvajanje postupka i ukidanje pritvora u odnosu na II.- optuženika Milana Panića.

Optuženik Željko Šuput poučen je da ima pravo na izbor branitelja iz povjerenja.

Sljedeća glavna rasprava je zakazana za **16. i 19. rujna 2008. godine u 9, 00 sati.**

Do završetka pisanja ovog izvještaja, saznali smo da je branitelj Miloš Markiš na žalost preminuo u KB Rijeka.

16. rujna 2008. g.- čitanje optužnice, izjašnjavanje o krivnji, nastavak dokaznog postupka

Predsjednica Vijeća je utvrdila da su glavnoj raspravi pristupili svi članovi Vijeća, zastupnik optužbe, oba optuženika, te njihovi branitelji. Također, raspravi su pristupili i pozvani svjedoci Nikola Nikolić, Nikola Žigić i Branko Mikec. Raspravi nisu pristupili svjedok Ante Čargonja zbog bolesti i svjedok Vlado Leoni.

Čitanje nalaza i mišljenje vještaka

Predsjednica vijeća pročitala je nalaz sudskog vještaka o zdravstvenom stanju I. optuženika Željka Šuputa vezano za njegovu sposobnost da prisustvuje raspravama. Zaključak iscrpnog medicinskog nalaza je da Željko Šuput bez obzira što ima evidentne zdravstvene tegobe jest u mogućnosti pratiti raspravu, na što se Željko Šuput složio te je izjavio da nema primjedbi na nalaz vještaka, da se dobro osjeća, da je osobno motiviran prisustvovanjem na raspravama i da im želi nazočiti.

Čitanje optužnice, izjašnjavanje o krivnji

Budući da je od posljednjeg održanog ročišta proteklo više od dva mjeseca, glavna rasprava započela je ispočetka. Nakon što je optužnica pročitana, oba su se optuženika izjasnila da se ne smatraju krivima po optužnici koja ih tereti.

Čitanje zapisnika o prepoznavanju i prigovori na iste

Pročitani su zapisnici o prepoznavanju I. opt. i II. opt. sa istražne radnje održane 21. 12. 2006. na Županijskom sudu u Gospiću pod presjedavanjem istražne sutkinje Rukavine.

Naime, svjedoci Mile Lukač, Nikola Nikolić i Perica Bičanić dovedeni su toga dana u prostorije suda u Gospiću s ciljem da izvrše prepoznavanje optuženih.

Izvršio se je pregled video-kasete sa snimkom istražne radnje prepoznavanja.

Branitelji optuženika kao i sami optuženici prigovorili su na pravnu valjanost i zakonitost izvršene istražne radnje prepoznavanja, smatrajući da su prekršene odredbe ZKP-a, pa su stoga predložili izdvajanje spomenutih zapisnika iz sudskog spisa.

Razlozi zbog kojih su tražili izdvajanje zapisnika o prepoznavanju kao nezakonitih su sljedeći:

- na prepoznavanje II. opt. Milan Panić je doveden bez vezica u tenisicama i bez remena na hlačama koje je morao pridržavati rukama. Smatralju da su te činjenice dovoljne da svjedocima Milan Panić upadne u oči kao osoba koju trebaju pokazati.
- Ostale osobe iz skupine za prepoznavanje u kojoj je bio Milan Panić nisu imali nikakve fizičke sličnosti sa optuženikom, što dovodi u sumnju vjerodostojnost samog prepoznavanja.

- Vrijeme prepoznavanja upisano u sudske spise je netočno.
- Istražna sutkinja je provela tzv. "obrnut posupak". Boravila je u istoj prostoriji sa optuženicima za vrijeme prepoznavanja umjesto sa osobama koji prepoznaju, tj. svjedocima.
- Prilikom prepoznavanja od strane svjedoka Nikole Nikolića, u prostoriji nije bio nazočan branitelj opt. Željka Šuputa, a bez obzira na činjenicu da je odsustvo branitelja bilo opravdano, težina djela nalaže obvezatnu prisutnost branitelja.
- Za vrijeme prepoznavanja od strane svjedoka Perice Bičanića oba optuženika su imala redni broj 1.
- Samo prepoznavanje optuženika od strane sve trojice svjedoka bilo je nejasno, neprecizno i puno praznina koje ostavljaju sumnju u zakonitost – npr. svjedok Nikolić nakon pokazivanja misli da je osoba koju prepoznaje osoba pod brojem 2, ali nikako nije siguran; svjedok Mile Lukač kaže br. 2 i br. 3, a onda kaže da bi Šuput mogao biti br. 1, da bi na kraju rekao da misli da je br. 2.; svjedok Perica Bičanić prvo nikoga ne prepoznae, a onda kaže da bi Šuput mogao biti osoba pod brojem 1.

Svjedočenje Nikole Nikolića

Svjedok je detaljno i kronološki ispričao događaje od 08.10.1991.godine, odnosno od napada srpskih snaga na selo Vaganac i njegovog uništenja, što je imalo za posljedicu ubojstvo nekoliko staraca. Na temelju dogovora posignutog između zapovjednika policije Ivana Panića i JNA, svjedok je zajedno sa Milom Lukačem, Draženom Rendulićem, dvojicom svećenika, dvojicom vozača i dvjema časnim sestrama 15. 10. 1991. godine bez dokumenata i naoružanja otiašao u Vaganac radi identifikacije ubijenih. Čim su došli u okupirano područje, milicija Mile Martića ih je privela u milicijsku stanicu Ličko Petrovo Selo, a kanije u Korenicu. Tada, po navodima svjedoka je počelo maltretiranje. Iz automobila su ih izveli pred mnoštvo ljudi i batinatnjali. Poslije su ih zatvorili u podrum neke zgrade, a prilikom ulaska u ćeliju bili su tučeni. Svi su bili smješteni u istoj ćeliji osim dvije časne sestre koje su bile smještene u drugoj.

Za čitavo vrijeme zatočeništva svi su bili podvrgavani užasnim torturama, bilo fizičkim bilo psihičkim. Od premlaćivanja, poljevanja vodom pri niskoj temperaturi, spajanja na aparat za elektrošokove. Prvih deset dana nije zbog ozljeda mogao jesti. Od ozljeda je zadobio prijelom više rebara i napuknute ključne kosti.

Po iskazu svjedoka Nikolića, negdje oko tri mjeseca od njegova zatočenja, na službu u zatvor u Korenici su došli optuženici Milan Panić i Željko Šuput. Bili su stacionirani u zgradu do policijske stanice i bili su obučeni u maskirne, a kasnije u crne uniforme. U početku oni nisu bili često u tom zatvoru, no kad je uspostavljeno primirje, negdje u veljači 1992. oni su došli u zatvor u dužnosti stražara.

Na pitanje, da li ga je tko od optuženih osobno tukao, svjedok je odgovorio da nije nitko sam, ali da misli da su i optuženici bili među grupom od desetak onih koji su ga svakodnevno batinali. Kako su ih tukli najčešće po mraku, za nikoga od optuženika nije baš siguran, no zna da ga je Milan Panić prvog dana kad je došao u službu u Korenicu udario nogom po straženjem dijelu tijela, ali ga je isto tako i spasio od dvojice stražara koji su ga htjeli zaklati. Također kaže da se teror u zatvoru malo smanjio otkad su optuženici došli u zatvor. Rekao je, da je za vrijeme zatočeništva radio u mehaničarskoj radionici i tamo mu je bilo dobro, ali nije imao drugačije ili bolje uvjete.

Na pitanje, da li je optuženike poznavao od ranije svjedok je rekao da je poznavao oca Milana Panića, ali ne i optuženike. Tijekom boravka u zatvoru je saznao imena optuženika jer su se zvali međusobno. Zna da je opt. Željko Šuput imao nadimak „Švijuk“.

Na pitanje optuženika Milana Panića da li je bio koji drugi Panić u dvorištu zatvora u Korenici u to doba (na tome se i temelji obrana Milana Panića - pogreška u identitetu), svjedok je rekao da nije.

Optuženik Milan Panić prigovorio je iskazu svjedoka, smatrajući ga neistinitim.

Svjedočenje Damira Mikeca

U spomenutom razdoblju svjedok je bio pripadnik HV-a. Poznaje optuženika Milana Panića. Upoznao ga je nakon rata kad se ovaj vratio iz izbjeglištva iz Bosne. Svjedok i optuženi Panić su se tijekom rata čuli više puta slučajno preko radio veze i nakon nekog vremena stvorili određeni odnos pa je Panić na njega ostavio dojam osobe lišenog ikakve mržnje i nacionalističkih predrasuda. Kad su se prepoznali u Korenici nakon rata, ni jedan ni drugi nisu znali da se već poznaju preko šifri, a Panić ga je drage volje primio u kuću i postali su prijatelji. Optuženik mu je pričao da je kratko vrijeme boravio u Korenici u zatvoru na zamjeni, negdje od veljače do travnja 1992. godine. Spominjao mu je i Nikolića da ga je viđao u zatvoru u Korenici i da mu je nosio cigarete i čisto rublje koje je pripremala Panićeva majka. Pošto je svjedok samohrani otac, obitelj Milana Panića mu je jako pomogla. Rekao da i on i mnogi drugi građani Korenice imaju jako dobro mišljenje o optuženiku Paniću.

Svjedočenje Nikole Žigića

Od ožujka 1992. godine do 1995. godine bio je pripadnik milicije SAO Krajine i u tom periodu nije viđao optužene u kompleksu zatvora. Poznaje optuženike. Naveo je da je 11. mjesecu 1991. godine bio zajedno sa opt. Panićem na terenu izvan Korenice. Za opt. Šuputu mu je poznato da je u mjesecu listopadu ili studenom 1991. godine bio ranjen. Nije znao reći jesu li optuženici bili pripadnici „13. garave“ čiji pripadnici nisu koristili prostorije milicije. Poznato mu je da je zatvorenike čuvala jedna osoba koja je otvarala i zatvarala vrata.

Na njegovo svjedočenje nitko od prisutnih nije imao primjedbe.

Dokazni prijedlozi

Zamjenik ŽDO izjavio je da odustaje od izvođenja dokaza ispitivanjem svjedoka Vlade Leona i Ante Čargonja.

Branitelji su i nadalje ostali pri zahtjevu za izdvajanje iz sudskog spisa zapisnika o prepoznavanju Mile Lukača, Nikole Nikolića i Perice Bičanića smatrajući ih nezakonitim.

Branitelj Šuput Željka još je naveo da se prepoznavanje održava radi moguće zaštite svjedoka, no u ovom slučaju to nije bilo potrebno jer su svjedoci ionako saslušani u prisustvu optuženika. Također je rekao, da se samo prepoznavanje održalo 17 dana nakon uhićenja, te obrana smatra nezakonito i to što su svjedocima pokazivane slike u predistražnim radnjama (među kojima i slike optuženih) tako da su oni u podsvjeti već imali jasnu viziju i sliku fizičkog izgleda optuženih.

Branitelj je zatražio da mu se u pismenoj formi dostavi rješenje Sudskog vijeća o izdvajanju radi toga da bi u slučaju eventualnog odbijanja njegovog zahtjeva mogao uložiti žalbu.

Obrana Milana Panića tvrdi da je u njegovom slučaju došlo do zamjene identiteta (da se radi o stanovitom Ranku Paniću koji je tada bio stražar u Korenici), te su predlažili dokumentaciju o postojanju te osobe, njen ratni put, te fotografiju Milana Panića iz tog vremena na kojoj se vidi da njegov tadašnji izgled ne odgovara opisima koje su naveli saslušani svjedoci.

Državni odvjetnik se protivio izdvajanju zapisnika o prepoznavanju iz sudskih spisa smatrajući da je ta radnja bila provedena u skladu sa čl. 243.b ZKP. Također se protivio i dokaznim prijedlozima obrane jer smatra da je evidentno dokazano o kome se radi, te da je upravo opt. Milan Panić osoba koja je bila čuvar tog zatvora.

19. rujna 2008. godine- nastavak dokaznog postupka

Izvještava prema tekstu zapisnika : Vlatka Kuić iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek

Predsjednica Vijeća konstatirala je da su glavnoj raspravi pristupile sve pozvane osobe, te da su time ostvarene sve zakonske pretpostavke za nastavak iste.

Na početku glavne rasprave Vijeće je rješenjem odbilo prijedlog obrane za izdvajanje zapisnika o prepoznavanju svjedoka: Mile Lukača, Perice Bičanića, Nikole Nikolića.

Istim rješenjem Vijeće je iz sudskog spisa izdvojilo dio teksta iz zapisnika o prepoznavanju svjedoka Nikole Nikolića od 21. prosinca 2006. godine koji glasi : „Naknadno na primjedbu državnog odvjetnika poziva se svjedok da kaže po čemu mu je broj dva sličan, svjedok navodi da mu liči na Šuputa po fizionomiji samog lica, ali da ne može tvrditi“, time će se ovaj dio teksta zatvoriti u poseban omot i predati na čuvanje istražnom succu.

Dokazni prijedlozi

Branitelj I.-optuženika Željka Šuputa predložio je da se u dalnjem dokaznom postupku saslušaju svjedoci Dr. Stana Kosanović iz Beograda na okolnost pružanja zdravstvene njege I.- opt. nakon ranjavanja, svjedok Rastovac Rajko, na okolnost boravka u zatvoru u Korenici i znanju tko su bili čuvari, svjedokinja Stanković Rada iz Korenice o saznanjima tvrdnji iz činjeničnog opisa kaznenog djela o mokrenju djece po zatvorenicima, svjedok Jovica Žakula iz Korenice na okolnost vremena ranjavanja I.-opt., tijeka liječenja i mesta gdje je isti boravio za vrijeme liječenja. Nadalje je predložio da se ponovno pozove sudska vještakinja dr. Renata Dobi-Babić i izjasni na okolnost iskaza Mile Lukača da li ga je I.opt. mogao udariti nogom u glavu obzirom na ranjavanje i ozljedu. Nadalje je predložio da se od Hrvatskog Memorijalnog dokumentacijskog centra Domovinskog rata iz Zagreba pribave podaci o „13. Garavoj“, nadalje je predložio da se pročitaju izjave Mile Končara i Leka Dušana, svjedoka obrane koji odbijaju doći na sud, a koji potvrđuju određene tvrdnje obrane I.-optuženika, te je naposljetku predložio ukidanje pritvora za svog branjenika pozivajući se na stav Ustavnog suda i čl. 5. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava (u kojoj je taksativno nabrojeno kada se sloboda može ograničiti) i duljinu boravka optuženika Željka Šuputa u pritvoru od godinu dana i devet mjeseci.

Pridružujući se prijedlozima, branitelj II.-optuženika Milana Panića je stavio primjedbu na zapisnik sa posljednjeg ročišta da dio izjave koji je izjavio Nikola Nikolić, a koji se tiče vremena dolaska optuženika u zatvor, nije sadržan u zapisniku.

ŽDO se protivio prijedlozima obrane.

Pročitani iskazi

Stranke su se suglasile te su pročitani iskazi svjedoka: Perice Bičanića, Alda Ivančića, Ranka Luketića, Marijana Luketića, Mirka Luketića, Marka Luketića, Milana Pavlinića, Jure Smolčića, Živka Matovine, Mile Lukača, Dražena Rendulića, Ivice Luketića, Darka Holjevca, Ante Pleša, Jure Matovine, Milorada Žigića, Mate Rendulića, Milana Mrle, Nikše Karamatića, Vojina Vukadinovića, Nikole Perkovića i Dane Perkovića.

Rješenje Vijeća

Vijeće je rješilo da se sljedeća glavna rasprava nastavlja **02. listopada 2008.** godine na kojoj će se ispitati svjedok Jovica Žakula i stalni sudski vještak medicinske struke Dr. Renata Dobi-Babić na okolnost iskaza Mile Lukača, te će se pribaviti podatak od Hrvatskog Memorijalnog dokumentacijskog centra Domovinskog rata. Ostale predložene dokaze za saslušanje svjedoka Stane Kosanović, Rade Stanković, čitanje izjava Milana Končar i Dušana Leke te ukidanje pritvora, Vijeće je odbilo.

02. listopada 2008. godine – nastavak dokaznog postupka, obrana optuženika, završne riječi

Izvještaj: Vlatka Kuić, monitorica Centra za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek.

Postupak su još pratili predstavnici OSCE-a u Zagrebu, predstavnica generalnog konzulata Republike Srbije u Rijeci, predstavnici medija, obitelj i rodbina optuženih.

Pročitano je izvješće Hrvatskog Memorijalnog dokumentacijskog centra Domovinskog rata od 30.09. 2008. godine u kojem je navedeno kako za Ličko područje nije pronađen podatak o postojanju “13. Garave brigade ili jedinice”, osim postojanja jedne video-snimke srpske televizije na kojoj se spominje “13. Garava ulazi u Slunj...”. Navedeno je, da su optuženici Željko Šuput i Milan Panić od 03.12. 1990. godine bili raspoređeni u milicijsku stanicu ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske Kajine Titova Korenica, da su dužili oružje, te da su bili pripadnici oružanih snaga tzv. SAO Krajine postale TO i jedinice za posebne namjene koje su kasnije postale sastavni dio JNA.

Optužnik Željko Šuput nije imao primjedbi na pročitano, a opt. Milan Panić je stavio primjedbu u odnosu na spisak u kojem je negirao postojanje svog imena već se spominje Panjić ili Panić Miodrag pod rednim brojem 198.

Zatim je opt. Željko Šuput iznio podatke o svom ranjavanju 25. 10. 1991. godine u Korenici. Rekao je da ga je pucajući ranio Miloš Cvjetinčanin, kojom prilikom je pogodio još jednu osobu. Njega je ranio u bedro desne noge, gdje i danas ima ožiljak. Prvu pomoć je dobio u DZ Korenica, a zatim je liječen oko 15 dana u bolnici u Udbini. Oko dva ili dva i pol mjeseca nije bio sposoban jer mu je noga bila djelomično pokretna, ali nije bio u gipsu.

Svjedočenje Jovice Žakule

Rekao je da je bratić opt. Šuputa. Svjedočio je o okolnosti oporavka opt. Šuputa. Naveo je da je početkom studenog 1991. godine obišao opt. Šuputa u bolnici u Udbini. Zna da se optužnik tijekom cijelog siječnja 1992. godine nalazio kod rođakinje u Beogradu, da se za to vrijeme tamo kretao na štakama i da mu nogu nije bila u gipsu.

Svjedočenje Mile Lukača

Sjeća se, da ga je u zatvoru u Korenici drvenom palicom tukao čuvar Kovačević zvan „Prč“. Nije mogao objasniti tko ga je točno tukao u krugu od po 10 do 15 osoba, ali zna da je tada viđao i opt. Milana Panića. Ne zna koliko ga je puta opt. Šuput udario u glavu, samo zna da je morao stajati uza zid sa rukama uz tijelo dok ga je opt. Šuput udarao nogom u glavu i da mu je to bila specijalnost. Ne zna kojom ga je nogom udario. Opt. Šuputa nije znao po imenu već po nadimku „Švijuk“. On ga je više puta izvodio iz celije. I danas ima rupu na glavi od udarca cipelom opt. Šuputa.

Predsjednica vijeća pozvala je sudsku vještakinju da pregleda svjedoka, koja je pregledom u sudnici utvrdila postojanje udubljenja na glavi, ali se nije mogla izjasniti o vremenu nastanka iste.

Primjedbe na iskaz

Optužnik Šuput rekao je da svjedok nije govorio istinu, da je „Švijuk“ neka druga osoba i da nije imao brkove u to vrijeme, a kako ga je svjedok opisao na суду u Gospiću.

Optužnik Milan Panić rekao je da je svjedok u ranijim iskazima spominjao Panića iz Debelog Brda, a ne njega. Zatim je svjedoku predložio svoju fotografiju i fotografiju Ranka Panić (za koju opt. navodi da je on umjesto njega bio tamo). Svjedok je odgovorio da su obje osobe na

fotografijama slične i da ih ne želi više gledati. Zatim je opt. Panić stavio primjedbu na iskaz svjedoka kao nevjerodostojan.

U nastavku glavne rasprave stalna sudska vještakinja Dr. Renata Dobi-Babić dala je nadopunjeni nalaz i mišljenje u odnosu na ranjavanje optuženika Šuputa i nastanak ozljeda kod Mile Lukača. Nije se mogla izjasniti o vremenu nastanka istih, te je ostala kod prijašnjeg nalaza i mišljenja danog za ošt. Milu Lukača (nagluhost traumatskog porijekla). Nije se mogla decidirano izjasniti o ozljedi i liječenju nakon ranjavanja opt. Šuputa, budući da nije priložio medicinsku dokumentaciju, ali je mišljenja da bi takovo liječenje trajalo oko 2 mjeseca i da za to vrijeme optuženik nebi mogao udarati desnom nogom, a lijevom samo ukoliko bi mogao stajati na desnoj, a da nakon završenog liječenja osoba je sposobna stajati i udarati nogom. Sveukupna rehabilitacija i liječenje takve ozljede bi trajalo oko 6 mjeseci.

Pročitana je socijalna anamneza optuženih, ugovor o kreditu opt. Milana Panića, izvješće zatvora u Gospicu, izvješće zatvora u Rijeci, dopis PP Slunj, dopis PP Korenica, dopis DZ Korenica, pregledane su fotografije opt. Milana Panića.

Predloženi dokazi

Branitelj optuženika Šuputa, predložio je sa se saslušaju nedošli svjedoci, te se pročita izjava Dragoslava, na okolnost zajedničkog ranjavanja sa opt. Šuputom, koju je priložio u spis.

Zamjenik ŽDO-a se protivio izvođenju dokaza.

Nitko nije imao dalnjih dokaznih prijedloga.

Iznošenje obrane optuženika Željka Šuputa

Rekao je da nije počinio kazneno djelo za kojega se tereti, nasilje i bilo koji drugi oblik nečovječnog ponašanja. Smatra da je greškom zamijenjen identitet, da ga se optužuje jer se vratio u Hrvatsku i da je ovo poruka ostalima koji se namjeravaju vraćati. Uspoređivao je iskaze svjedoka na sudu u Gospicu kada su govorili da ih je tukao lancima, karate udarcima, izlagao elektrošokovima, polijevao vodom pri niskim temperaturama itd., i njihovu promjenu iskaza na sudu u Rijeci. Napomenu je da su neki svjedoci govorili da je bio korektan kao i pripadnici njegove jedinice. Zapitao se, kako je u to vrijeme mogao imati crne brkove kao dvadesetogodišnjak. Ukazivao je na različitost iskaza svjedoka koji su bili zajedno. Osporavao je zakonitost u radnji prepoznavanja, budući da njegov branitelj nije prisustvovao, a bilo je obvezno i da ga je tada svjedok D. Rendulić video na hodniku u lisicama. Naveo je da ih svjedoci poznaju iz radionice za popravak automobila gdje je bila baza njegove interventne jedinice i da je njegova jedinica pomagala zatvorenicima premda nije trebala, jer su zatvorenici bili u nadležnosti policije. Tada je tamo video da su radili Mile Lukač, Dražen Rendulić, a Nikola Nikolić (kojeg je poznavao od prije) je popravljao i njegov automobil kojemu nije platio za popravak, ali mu je donosio hranu i cigarete. Ne zna tko ih je tamo dovodio. Tada na njima nije video nikakve ozljede, premda mu je poznato da su ih tukli, njemu se osobno nisu žalili. Ne zna kakvi su bili uvjeti u zatvoru. Tvrdi, da ga nitko nikad nije zvao „Švijuk“, niti je to bio, već su tako nazivali njegovog oca kojeg su poznavali svjedoci jer je bio vozač školskog autobusa.

Tijekom razdoblja od 15. 10.1991. godine do travnja 1992. godine bio je pripadnik „13. Garave“ u svojstvu vojnika i u to vrijeme su bili na ratištu i nikada nisu bili u zgradu policije u Korenici. Poslije djelovanja kod Slunja „13. Garava“ je bila rasformirana i više nije postojala, ali od njezinog jednog dijela je nastala interventna jedinica koja je naknadno raspoređena sa bazom u Korenici. Komandir jedinice je bio prethodno i komandir „13. Garave“ i zato ih često izjednačuju. Porekao je da je zalazio u čelije tijekom navedenog razdoblja iako je znao da su tamo čelije. Nije znao u kojem razdoblju, ali tijekom 1992. godine bio je pripadnik interventne jedinice koja je bila smještena u susjednoj zgradu pored zgrade milicije. Objasnio je ulogu interventne jedinice u kojoj je bio, te da je nesumnjivo da su bili pripadnici vojske. Naveo je da

nisu bili zatvorski čuvari, već da je jedinica bila namijenjena borbi protiv kriminalnih skupina, a u ratnim okolnostima, borbeno su djelovali na terenu. Samo su kratko vrijeme radi odmora provodili u Korenici. U ožujku 1992. godine jedinica je sudjelovala u Beogradu kao pomoć MUP-u u studentskim demonstracijama. U sastavu jedinice su postojala tri voda i svaki je bio na dužnosti 24 sata, pa se zapitao tko je čuvao zatvorenike dok su bili na terenu. Zatvor je bio policijski pritvor u sastavu PP Korenica, a Mile Končar je bila osoba zadužena za zatvorenike. „Prča“ poznaje iz viđenja, zna da je bio milicajac, ali nije vidio da li je nešto radio zatvorenicima. Naveo je, da nakon proteka 16-17 godina od događaja i na činjenicu da je pored njegove jedinice bili i centar veze i jedinica bezbednosti, dakle oko 100 ljudi, da je nemoguće reći tko je učestvovao u ovim radnjama i da nisu nikako bile u obliku kako je to sadržano u optužnom aktu. Rekao je, da je i počinio zločin, ne bi se sigurno vratio sa obitelji u Korenicu jer je u Srbiji bio materijalno sređen i imao je bolju perspektivu. Naveo je da mu je savjest čista i da želi živjeti i raditi u Hrvatskoj koju smatra svojim domom.

Iznošenje obrane optuženika Milana Panića

Rekao je da će iznijeti svoju obranu, ali da ne želi odgovarati na pitanja. Prije rata živio je i radio u Korenici. Nakon što je dobio otkaz, pozvan je i raspoređen kao radio vezist. Zbog prilika u porodici, bio je oslobođen rezerve uz obvezu javljanja TO Korenica. Krajem veljače 1992. godine kćer i majka su mu otišli u Srbiju, pa je ponovno raspoređen kao radio vezist u zgradu pored zgrade milicije u Korenici. Tamo je boravio do 16. 03. 1992. godine, a potom je bio na terenu na Plješevici. Nije imao nikakve veze sa milicijom, niti je bio njihov pripadnik, a što je vidljivo iz abecednog popisa. Poznato mu je da je u to vrijeme u miliciji radila osoba istog prezimena Panić, koju nikad nije upoznao, te ga zbog toga svjedoci povezuju zbog prezimena. Zna da je u zgradi milicije radio Panić Ranko kojeg je poznavao iz osnovne škole, te je istaknuo da on odgovara opisu osobe o kojem govore svjedoci i da su slični, a što je potvrđio i ošt. Mile Lukač. Jedinu vezu koju je imao sa milicijom je ta da je morao proći njihovim dvorištem i tada bi video Nikolu Nikolića, kojeg je poznavao od ranije i druge njemu nepoznate osobe kako rade pred radionicom. Ukazivao je na različitost iskaza svjedoka pred sudom u Gospiću i u Rijeci. Iisticao je nepravilnosti radnje prepoznavanja na sudu u Gospiću te da je cijelo vođenje sudskega postupka puno nepravilnosti i nezakonitosti. Rekao je da iz izvedenih dokaza nije utvrđen identitet osobe Panić. Tvrđio je, da se ne bi vratio s obitelji u Hrvatsku i zaposlio da je počinio ovo kazneno djelo i da je danas uništen psihički i fizički kao i njegova obitelj. Otac je petero djece, a supruga je nezaposelna. Izrazio je žaljenje što se je dogodilo oštećenicima i ukazao da se moraju pronaći pravi krivci.

Izmjena činjeničnog opisa optužnice

Zamjenik ŽDO iz Rijeke precizirao je činjenični opis optužnice na način da se optuženici terete da su u razdoblju od 15. listopada 1991. godine do kraja travnja 1992. godine u Korenici kao pripadnici posebne jedinice milicije u sastavu oružanih snaga tzv. SAO Krajine, ratne zarobljenike Nikolu Nikolića i Milu Lukaču koji su kao pripadnici PU Karlovačke zarobljeni dana 15. listopada 1991. godine, a isto tako i Pericu Bičaniću zarobljenog 23. listopada 1991. godine, koji su zajedno sa ostalim zarobljenicima bili zatočeni u prostorijama zgrade milicije bez osnovnih, higijenskih i egzistencijalnih uvjeta, protivno čl. 3. Ženevske Konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949. godine, pa budući da su optuženici imali pristup u navenednu zgradu, u više navrata u grupama sa još nekolicinom pripadnika milicije tzv. SAO Kraine izvlačili imenovane zarobljenike pojedinačno izvan prostora ćelije u hodnik zgrade ili dvorište te ih potom udarali šakama i nogama obuvenim u vojničke čizme, dok je I. opt. Željko Šuput u najmanje dva navrata zapovjedio Mili Lukaču da stoji mirno uz zid te ga udarao uzastopno nogom gadajući ga pri tom u predjelu glave, da bi u jednom navratu kada su ih stražari izvodili na prisilni rad opt. Željko Šuput naredio Perici Bičaniću da pere osobno vozilo unatoč činjenici da se je voda zbog vanjske temperature smrzavala, te je pri tome dopustio da

imenovanog grupe vojnika koja je tu slučajno prolazila izudara nogama i rukama kroz koje vrijeme ga je vrijeđao na nacionalnoj i vjerskoj osnovi, prijeteci mu pri tom da ga svakog trenutka može nekažnjeno ubiti i da zbog toga neće nikome odgovarati, a kroz koje vrijeme boravka u navedenom zatvoru je Nikola Nikolić zadobio pored brojnih ozljeda i hematoma i ozljedu kralježnice i kontuziju glave s potresom mozga te posljedičnim posttraumatskim stresom, Mile Lukač brojne ozljede glave i tijela s posljedicom oslabljenja sluha, dok je Perica Bičanić uz brojne lake tjelesne ozljede zadobio i prijelom prstiju lijeve ruke i podlaktice,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava ratnim zarobljenicima nanosili velike patnje i povrede zdravlja, pa su time počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.

Izjašnjavanje o krivnji

Oba optuženika izjavila da se ne smatraju krivim, da nemaju šta dodati i da u cijelosti ostaju kod svoje obrane.

Izvrđen je uvid u kaznenu evidenciju optuženika. Utvrđeno je da do sada nisu bili osuđivani.

Nitko nije imao daljnih dokaznih prijedloga.

Dokazni postupak završen.

Završna riječ Zamjenika ŽDO-a

Zamjenik ŽDO-a smatra da je tijekom dokaznog postupka utvrđeno da su optuženici počinili kaznena djela na način i u vrijeme kako im se to stavlja na teret izmijenjenim činjeničnim opisom optužnice, slijedom čega je predložilo da ih sudska vijeće proglaši krivim i osudi po zakonu. Pojasnio je, da je precizirana optužnica rezultat izvedenih dokaza odnosno iskaza svjedoka. Objasnio je primjedbu obrane za koju tvrde da se ne radi o ratnim zarobljenicima jer nije bilo ratnih djelovanja na borbenoj crti i da svjedoci nisu imali obilježje hrvatske vojske, rekao je da se ZNG pojavljuje u prosincu 1991. godine, da se je stanovništvo počelo naoružavati, a naoružavanje je vršila policija, budući da je prijetio ratni sukob. Svjedoci su iskazivali da su ispitivani o oružju, o položajima, da su bili suđeni u Kninu za oružanu pobunu i da bi se oštećenici mogli svrstati u ratne zarobljenike, te da su Nikola Nikolić i Mile Lukač bili pripadnici policije. Smatra, da optuženici nisu krivi niti su naredili uvjete u kojima su boravili zarobljenici, već njihovu krivnju svodi na radnje nepoštivanja ljudskog dostojanstva koje nisu bile svakodnevne, ali su bile nedopustive, te ozljede i napad na tjelesni integritet. Naveo je, da su optuženici bili svjesni stanja i položaja oštećenika ali da su ih i sami ponižavali. Evidentno je da su svjedoci prošli strahote i da su hrabro pogledali optuženike i rekli da ih prepoznaju, te da ih nisu htjeli teretiti za ono što im nisu činili i da su govorili i što su im i dobro učinili optuženici.

Završena riječ branitelja I. optuženika, Gorana Crnkovića

Smatrao je da je optužba u dilemi da li su optuženici počinili kazneno djelo koje ima se stavlja na teret odnosno da li su optuženici nanosili velike patnje i povrede zdravlja. Smatra da se eventualno radi o pravnoj kvalifikaciji kaznenog djela Grubog postupanja s ranjenicima, bolesnicima i ratnim zarobljenicima iz čl. 165. KZ. Podredno tome, ukoliko je pravana oznaka kaznenog djela točna, tvrdi da oštećenici nisu bili ratni zarobljenici po Ženevskim konvencijama i njezinim protokolima, prema kojima je ratni zarobljenik svaki borac koji padne u ruke

neprijatelju, a da se P. Bičanić nije izjasnio kojoj jedinici je pripadao niti je dokazano da je bio pripadnik policije ili vojske. Što se tiče Mile Lukača i Nikole Nikolića, obzirom da su bili u redovnom sastavu policije, smatra da nisu ratni zarobljenici, zbog načina lišenja slobode kao civili, te da nisu mogli imati status ratnih zarobljenika. Tvrdi da nije utvrđena individualna krivnja optuženika, već kolektivna, jer su svjedoci govorili da su ih tukli u grupama, među kojima su bili optuženici, ali da ne mogu tvrditi da su ih tukli optuženici. Iz iskaza svjedoka ne može se pronaći elementi ratnog zločina, već grubog postupanja. Rekao je da nitko drugi od svjedoka nije potvrdio navodno udaranje (specijalnost) u glavu Mile Lukača, te je negirao mogućnost da je to uradio optuženik Šuput, budući da je bio na lječenju nakon ranjavanja. Smatra svjedoke nujjerljivim. Ukoliko Vijeće proglaši krivim opt. Šuputa, zatražio je ublažavanje kazne obzirom na neosudivanost optuženika, bolest i teško materijalno stanje, te je predložio ukidanje pritvora uz primjenu mjera opreza.

Završena riječ branitelja II.- optuženika, Dragana Smolić-Ročak

Naveo je da se prvotnom optužnicom optuženike teretilo za puno radnji, te da se okrivljenike može tertiti eventualno za kazneno djelo oružane pobune, a za koje je nastupila zastara. Uzakivao je na različitost iskaza svjedoka te da je prepoznavanje obavljenog sugestivno uz navođenje osoba koje se prepoznaju. Tvrdi da je došlo do zamjene identiteta u osobi Panić Ranka i optuženog Panić Milana, da se je na glavnoj raspravi provodila istraga i da je mnogo toga ostalo neriješeno. Uzakao je na pozitivne osobine odnosa II.-optuženika prema svjedocima o kojima su sami govorili. Predložio je da ga se osloboди krivnje, a podredno tome ukoliko ga Vijeće proglaši krivim, naveo je olakotne okolnosti na strani optuženika, a ujedno je predložio ukidanje pritvora.

Optuženci su se pridružili se završnoj riječi svojih branitelja, te su izjavili da u cijelosti ostaju kod navoda obrane, te da nemaju što dodati.

Očitovanje o prijedlogu za ukidanje pritvora

Zamjenik ŽDO-a rekao je da se ne protivi puštanju optuženika iz pritvora.

Glavna rasprava završena.

03. listopada 2008. godine – objava presude

Izveštava : *Vlatka Kui, monitorica Centra za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek*

Objavu presude su pratili: predstavnici OSCE-a, predstavnici medija, predstavnica generalnog konzulata Republike Srbije u Rijeci, obitelj i rodbina optuženika.

Vijeće Županijskog suda u Rijeci objavilo je presudu broj K-54/07 kojom su optuženici proglašenim krivim zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, iz čl. 122. OKZ-a RH, te su im izrečene kazne zatvora (opt. Šuputu u trajanju od 4 godine, a opt. Paniću od 3 godine i 6 mjeseci).

Obzirom da ne postoje naročito teške okolnosti djela, zbog kojih je pritvor bio određen i produživan, optuženici su pušteni iz pritvora uz mjere opreza zabrane napuštanja boravišta i obvezu javljanja u PP Korenica svakih 15 dana i oduzimanje putnih isprava, a koje može trajati najdulje do pravomoćnosti presude.